

ЗАКОН ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Отразена деноминацията от 5.07.1999 г.

Обн. ДВ. бр.[153](#) от 23 Декември 1998г., изм. ДВ. бр.[70](#) от 6 Август 1999г., изм. ДВ. бр.[42](#) от 27 Април 2001г., изм. ДВ. бр.[112](#) от 29 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.[45](#) от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.[54](#) от 31 Май 2002г., изм. ДВ. бр.[37](#) от 22 Април 2003г., изм. ДВ. бр.[103](#) от 25 Ноември 2003г., изм. ДВ. бр.[37](#) от 4 Май 2004г., изм. ДВ. бр.[70](#) от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.[11](#) от 1 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.[63](#) от 2 Август 2005г., изм. ДВ. бр.[88](#) от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.[30](#) от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.[82](#) от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.[11](#) от 2 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.[29](#) от 6 Април 2007г., изм. ДВ. бр.[52](#) от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.[63](#) от 3 Август 2007г., изм. ДВ. бр.[109](#) от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.[13](#) от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.[26](#) от 7 Март 2008г., изм. ДВ. бр.[28](#) от 14 Март 2008г., изм. ДВ. бр.[69](#) от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.[12](#) от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.[32](#) от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.[36](#) от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.[74](#) от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.[82](#) от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.[93](#) от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.[103](#) от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.[73](#) от 17 Септември 2010г., изм. ДВ. бр.[9](#) от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.[43](#) от 7 Юни 2011г., доп. ДВ. бр.[21](#) от 13 Март 2012г., *изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2012г.*

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Този закон определя условията и реда, при които чужденците могат да влизат, да пребивават и да напускат Република България.

(2) Този закон се прилага и по отношение на членовете на семейството на български гражданин, които не са граждани на държава - членка на Европейския съюз, или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария.

(3) Условията и редът, при които гражданите на други държави - членки на Европейския съюз, и членовете на техните семейства, както и гражданите на държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария и членовете на техните семейства влизат, пребивават и напускат Република България, се определят със [Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства](#).

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин.

(2) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденец е и лице, което не е гражданин на нито една държава в съответствие с нейното законодателство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Членове на семейство на чужденец по смисъла на този закон са:

1. съпруг/съпруга;
2. деца на чужденеца и на неговия съпруг/съпруга, включително осиновените, които не са навършили 18-годишна възраст и не са сключили брак;

3. деца, включително осиновените, на чужденеца, които не са навършили 18-годишна възраст и не са сключили брак, когато той притежава родителските права и децата се намират на негова издръжка;

4. деца, включително осиновените, на съпруга/съпругата, които не са навършили 18-годишна възраст и не са сключили брак, когато той притежава родителските права и децата се намират на негова издръжка.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) За членове на семейството се смятат и навършилите 18-годишна възраст деца на чужденеца или на неговия съпруг/съпруга, несклучили брак, които са били изцяло на тяхна издръжка в държавата по произход или в държавата на обичайното им пребиваване и когато сериозни здравословни причини налагат полагането на лични грижи за тях.

(5) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Когато чужденецът вече има съпруг/съпруга, живеещ с него на територията на Република България, не се разрешава събирането на семейството с друг съпруг/съпруга.

(6) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Членове на семейството на български гражданин са лицата, които живеят с него в едно жилище и са:

1. съпруг;

2. низходящи, включително когато са низходящи само на лицето по т. 1, които не са навършили двадесет и една години и не са сключили брак;

3. низходящи, включително когато са низходящи само на лицето по т. 1, които са навършили двадесет и една години, но нямат собствени доходи поради това, че не са в състояние да осигуряват сами издръжката си или сериозни здравословни причини налагат българският гражданин да полага лично грижи за тях;

4. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) възходящи, които са на издръжка на българския гражданин или на лицето по т. 1;

5. други членове на неговото домакинство, които са били изцяло на негова издръжка в държавата по произхода им или в държавата на обичайното им пребиваване и сериозни здравословни причини налагат българският гражданин да полага лично грижи за тях.

Чл. 3. (1) Чужденците в Република България имат всички права и задължения според българските закони и ратифицираните международни договори, по които Република България е страна, с изключение на тези, за които се изисква българско гражданство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) По отношение на чужденци, които са акредитирани като членове на чуждестранни дипломатически и консулски представителства, както и на представителства на международни организации в Република България, които се ползват с имунитет и привилегии, се прилагат общоприетите норми на международното дипломатическо и консулско право и международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 4. Чужденците, които пребивават в Република България, са длъжни да спазват законите и установения правов ред, да са лоялни към българската държава и да не уронват престижа и достойнството на българския народ.

Чл. 5. (Отм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

Чл. 6. Чужденците, които пребивават в Република България, носят гражданска, административна и наказателна отговорност както българските граждани, доколкото в специален закон или в международен договор, по които Република България е страна, не е предвидено друго.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г.) Статутът на чужденците, търсеци или получили закрила се определя със специален закон.

Глава втора.

ВЛИЗАНЕ И ЛЕТИЩЕН ТРАНЗИТ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 29 ОТ 2007 Г.)

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденец може да влезе в Република България, ако притежава редовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ, както и виза, когато такава се изисква.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Не се изисква виза, когато това е предвидено в [Регламент \(ЕО\) № 539/2001](#) на Съвета, в други актове на ЕС с обвързващо действие, в международен договор, по който Република България е страна, или в акт на Министерския съвет.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Не се изисква виза и когато чужденецът притежава валидно разрешение за продължително, дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) След приемане и одобряване на заявление за събиране на семейството на членовете на семейството се издават визи по облекчена процедура при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденец, който е член на семейството на български гражданин, може да влезе на територията на Република България с паспорт и виза, когато такава се изисква. Визата се издава при условия и по ред, определени от Министерския съвет, без заплащане на такси за обработването на документите и издаването на визата.

(2) Виза не се изисква, когато чужденец - член на семейството на български гражданин, притежава карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, издадена във:

1. Република България, ако основанията за издаването ѝ не са отпаднали;
2. друга държава - членка на Европейския съюз, ако придружава или се присъединява към българския гражданин.

(3) Когато при влизане на територията на Република България член на семейството на български гражданин се позовава на това си качество, но не представи документ по ал. 2, органите за граничен контрол му предоставят разумен срок да ги получи или да удостовери чрез други документи, че е член на семейството на български гражданин.

(4) В случаите по ал. 3 органите за граничен контрол извършват подробна проверка на личните обстоятелства и не допускат влизане на лице, което не е представило документ по ал. 2 или не е удостоверило надлежно с други документи, че е член на семейството на български гражданин. Отказът да се допусне влизане на лицето

в Република България се мотивира и подлежи на оспорване по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Визата е разрешение, издадено от Република България, за влизане и пребиваване, транзитно преминаване или летищен транзит.

Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Видът на визата се определя от целта, за която се издава.

(2) Видовете визи са:

1. за летищен транзит (виза вид "А");

2. (отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

3. за краткосрочно пребиваване (виза вид "С");

4. за дългосрочно пребиваване (виза вид "D").

(3) (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(4) (Отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 9б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Виза се издава под формата на единен визов стикер по образец на Европейския съюз и е валидна само с редовния документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ, в който или към който е положена.

(2) Данните, нанесени във визовия стикер, не могат да бъдат променяни.

Чл. 9в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Визовият стикер се полага в редовен паспорт или друг документ за задгранично пътуване, признат от Република България.

(2) Когато чужденецът притежава редовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ, който не е признат от Република България, визовият стикер се полага върху единна бланка за поставяне на виза по образец на Европейския съюз, утвърдена с акт на Министерския съвет.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г.) Министерството на вътрешните работи съгласувано с Министерството на външните работи и с Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията поддържа и актуализира списък на документите за задгранично пътуване, издавани от държави, от международни организации и от други субекти на международното публично право, в които може да бъде положен визов стикер и дават право на чужденеца да влиза на територията на Република България.

(4) Условието и редът за отпечатване, полагане, анулиране, съхраняване и унищожаване на визовите стикери и бланките за поставяне на виза се определят с акт на Министерския съвет.

Чл. 9г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Визите се издават от дипломатическите и консулските представителства на Република България.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Република България и друга държава - членка на Европейския съюз, могат да сключат двустранен договор за

представителство за приемане на заявления и за издаване на визи или да създават общи центрове за приемане на заявления.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Министърът на външните работи или оправомощено от него длъжностно лице може да сключи договор при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет, за сътрудничество с външен изпълнител за извършване на действия, свързани с приемането на заявленията за издаване на визи и събиране на данни, при спазване на разпоредбите за защита на личните данни.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Дипломатическите и консулските представителства могат да сътрудничат с търговски посредници въз основа на акредитация, определена с акт на Министерския съвет, с оглед подаването на заявления, с изключение на събиране на биометрични данни.

(5) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Почетните консули могат да бъдат упълномощени да изпълняват някои или всички задачи, посочени в ал. 3.

Чл. 9д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) По изключение, когато това се налага от държавния интерес или от извънредни обстоятелства, органите за граничен контрол на граничните контролно-пропускателни пунктове, могат да издават еднократни визи за транзитно преминаване със срок до два дни, ако друго не е предвидено в международен договор и за краткосрочно пребиваване със срок до 15 дни. За издадените визи незабавно се уведомява Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 9е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Редът за издаване на визите и за определяне на визовия режим се определя с акт на Министерския съвет.

Чл. 9ж. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) За издаване на виза кандидатът подава, не по-рано от три месеца преди началото на планираното посещение, попълнено и подписано заявление по образец, определен с акт на Министерския съвет.

(2) Към заявлението по ал. 1 кандидатът представя документи, посочени в акт на Министерския съвет и доказващи целта на пътуването.

(3) При осъществяване на дейностите по издаване на визи се обработват лични данни, включително и биометрични данни. Биометричните данни включват снимка на лицето и неговите десет пръстови отпечатъка, които се събират по ред, определен с акт на Министерския съвет, и при спазване на защитните механизми, предвидени в [Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи](#), съставена в Страсбург на 6 май 1963 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 66 от 1992 г.) (ДВ, бр. 80 от 1992 г.), в Хартата на основните права на Европейския съюз, подписана в Ница на 7 декември 2000 г., [Конвенцията за правата на детето](#), приета на 20 ноември 1989 г. (ратифицирана с решение на ВНС от 1991 г. - ДВ, бр. 32 от 1991 г.) (ДВ, бр. 55 от 1991 г.), и [Закона за защита на личните данни](#).

(4) От изискването за снемане на пръстови отпечатъци се освобождават следните кандидати:

1. деца на възраст под 12 години;
2. лица, при които снемането на пръстови отпечатъци е физически невъзможно; ако е възможно снемането на пръстови отпечатъци от по-малко от 10 пръста, се снемат съответният брой пръстови отпечатъци; ако снемането е временно

невъзможно, от кандидата се изисква да даде пръстови отпечатыци при следващото заявление;

3. държавните или правителствените ръководители и членовете на националното правителство и придружаващите ги съпруги/съпрузи, както и членовете на официалната им делегация, когато са поканени от правителства на държави членки или от международни организации с официална цел;

4. кралски особи и други високопоставени членове на кралското семейство, когато са поканени от правителства на държави членки или от международни организации с официална цел.

(5) Освен от компетентните органи за издаване на визи данните от информационната система за издаване на визи могат да бъдат използвани за целите на граничния контрол, административния контрол на чужденците, предоставянето на убежище, както и от оправомощените компетентни национални органи или органи на държавите членки за предотвратяването, разкриването и разследването на терористични действия и престъпления, определени в [чл. 36, ал. 1](#) от Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест. Редът за достъп до данните се определя с акт на Министерския съвет.

Чл. 9з. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) В случай че консулската служба установи след проверка на заявлението, че са изпълнени условията на [чл. 9ж, ал. 1 и 3](#), представен е валиден документ за задгранично пътуване, съответстващ на изискванията, посочени в акт на Министерския съвет, и визовата такса е платена, приема същото за допустимо и преминава към разглеждането му.

(2) При несъответствие с изискванията по ал. 1 заявлението се смята за недопустимо и дипломатическото или консулското представителство незабавно връща заявлението и всички представени от кандидата документи, унищожава събраните биометрични данни, връща визовата такса и не пристъпва към разглеждането му.

(3) По изключение, когато не са изпълнени изискванията по ал. 1, заявлението може да бъде смятано за допустимо по причини от хуманитарен характер или когато това се налага от държавния интерес.

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказва се издаване на виза или влизане в страната на чужденец, когато:

1. (доп. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) с действията си е поставил или може да постави в опасност сигурността или интересите на българската държава или за когото има данни, че действа против сигурността на страната;

2. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) с действията си е злепоставил българската държава или е уронил престижа и достойнството на българския народ или влизането му в страната може да навреди на отношенията на Република България с друга държава;

3. (изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 73 от 2010 г., в сила от 17.09.2010 г.) има данни, че е член на престъпна група или организация или че извършва терористична дейност, контрабанда и незаконни сделки с оръжие, взривни вещества, боеприпаси, пиротехнически изделия, стратегически суровини, изделия и технологии с двойна употреба, както и незаконен трафик на упойващи и психотропни вещества и прекурсори и на суровини за тяхното производство;

4. има данни, че извършва търговия с хора и незаконно въвеждане в страната и извеждане на лица в други държави;

5. е бил експулсиран от Република България преди не по-малко от 10 години и не е възстановил в 6-месечен срок от експулсирането изразходваните за това от държавата средства;

6. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) е осъден за извършено умишлено престъпление на територията на Република България, което съгласно българския закон се наказва с не по-малко от една година лишаване от свобода;

7. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) е направил опит да влезе в страната или да премине през нея чрез използване на неистински или преправени документи, виза или разрешение за пребиваване;

8. може да се предполага, че ще разпространи тежка заразна болест, страда от заболяване, което според критериите на Министерството на здравеопазването или на Световната здравна организация представлява заплаха за общественото здраве, или не притежава сертификат за ваксинация, или идва от район с усложнена епидемична и эпизоотична обстановка;

9. няма осигурена издръжка и необходимите задължителни застраховки през време на пребиваването си в страната и средства, осигуряващи възможност за обратното му завръщане;

10. при предишно влизане и пребиваване системно е нарушавал граничния, паспортно-визовия, валутния или митническия режим на Република България;

11. при предишно пребиваване е нарушил трудовото или данъчното законодателство на страната;

12. няма визи или билети за следващите по маршрута страни;

13. на лицето е наложена принудителна административна мярка да не влиза в страната и тази мярка е в сила;

14. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) е включен в информационния масив на нежеланите за страната чужденци по [чл. 21а, ал. 1](#);

15. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) кандидатства за входна виза с документ за окончателно напускане територията на друга държава, в която до този момент е пребивавал;

16. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) кандидатства за виза с нередовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ;

17. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) не докаже целта и условията на планирания престой;

18. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) вече е пребивавал три месеца в рамките на текущия 6-месечен период на територията на Република България като притежател на виза съгласно [чл. 14, ал. 3](#);

19. (*) (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) е лице, за което е подаден сигнал в Шенгенската информационна система за отказ за влизане;

20. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) при предишно пребиваване в страната системно е извършвал нарушения на обществения ред;

21. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) има данни, че целта на влизането е да пребивава в страната като имигрант, без да има специално разрешение за това;

22. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) има данни, че целта на влизането му е да се използва страната като транзитен пункт за миграция към трета държава;

23. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) е представил документ с невярно съдържание или е декларирал неверни данни.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите по ал. 1 може да бъде издадена виза или разрешено влизането на територията на Република България по причини от хуманитарен характер или когато това се налага от държавния интерес или от изпълнението на международни задължения.

(3) (*) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите по ал. 1 на чужденците, които притежават валидно разрешение за пребиваване, виза за дългосрочно пребиваване или виза за повторно влизане, издадени от някоя от държавите членки, или - когато това се изисква, разрешение за пребиваване или виза за дългосрочно пребиваване и виза за повторно влизане, се разрешава влизането на територията на Република България за транзитно преминаване с цел достигане до територията на тази държава членка, която е издала разрешението за пребиваване, визата за дългосрочно пребиваване или визата за повторно влизане, освен ако Република България не е подала сигнал за отказ за влизане в Шенгенската информационна система.

Чл. 11. (Доп. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Виза за летищен транзит се издава на чужденец, който пристига с въздухоплавателно средство от една държава и пребивава в международната транзитна зона на летище на територията на Република България с цел да продължи пътуването си с първия следващ полет за друга държава.

(2) Чужденец, пътуващ с виза за летищен транзит, се смята за недопуснат на територията на Република България.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Виза за краткосрочно пребиваване се издава на чужденец с цел транзитно преминаване или планирано пребиваване на територията на Република България.

(2) Визата за краткосрочно пребиваване с цел транзитно преминаване е с продължителност на пребиваването на територията на Република България до два дни, ако не е предвидено друго в международен договор, и се издава на чужденец, който влиза в Република България и напуска територията ѝ на път от една държава за друга държава. Общата продължителност на пребиваването с такава виза не може да надхвърля три месеца в рамките на всеки 6-месечен период считано от датата на първото влизане на територията на Република България.

(3) Визата за краткосрочно пребиваване с цел планирано пребиваване е с продължителност не повече от три месеца в рамките на всеки 6-месечен период считано от датата на първото влизане на територията на Република България.

(4) Визата за краткосрочно пребиваване може да бъде издадена за еднократно, двукратно или многократно влизане.

(5) Срокът на валидност на визата и продължителността на разрешеното пребиваване се определя въз основа на извършената проверка на условията за влизане и оценката на риска при разглеждане на заявлението за виза. Срокът на валидността на визата не може да надхвърля 5 години.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., отм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.)

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Виза за дългосрочно пребиваване със срок на валидност до 6 месеца и с право на пребиваване до 180 дни се издава на чужденец, който желае да се установи продължително или постоянно в Република България.

(2) Виза за дългосрочно пребиваване със срок на валидност до една година и с право на пребиваване до 360 дни може да бъде издадена на чужденци, които извършват научни изследвания или са студенти по програми за обучение до една учебна година, специализанти или стажанти, чужденци, командировани от чуждестранен работодател за изпълнение на конкретни задачи, свързани с контрола и координацията по изпълнението на договор за туристически услуги, както и на чужденци, командировани от чуждестранен работодател за осъществяване на инвестиции, сертифицирани по реда на [Закона за насърчаване на инвестициите](#).

(3) Визата за дългосрочно пребиваване дава право на многократно влизане на територията на Република България в рамките на срока на нейната валидност.

(4) Визата за дългосрочно пребиваване се анулира при издаване на разрешение за пребиваване от органите за административен контрол на чужденците.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Притежаването на виза не може да бъде единствено основание за влизане и пребиваване в Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Органите за граничен контрол могат да не допуснат влизането в Република България на чужденец, притежаващ виза, в случаите по [чл. 10, ал. 1](#) или при неизпълнение на изискванията на [чл. 19](#).

(3) На чужденец, на който е отказано влизане, органите за граничен контрол връчват единен формуляр по образец на Европейския съюз, в който са отразени причините за недопускането му на територията на страната. Образецът на формуляра се утвърждава с акт на Министерския съвет.

(4) Органите за граничен контрол и службите за административен контрол на чужденците могат да анулират издадена виза, да намалят броя на разрешените влизания и срока на пребиваване при неизпълнение на изискванията на този закон и по реда, определен с акт на Министерския съвет. В тези случаи незабавно се уведомява Министерството на външните работи.

(5) Министерството на външните работи и дипломатическите и консулските представителства могат да анулират издадена виза, да намалят броя на разрешените влизания или срока на пребиваване при неизпълнение на изискванията на този закон и по ред, определен с акт на Министерския съвет.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденците влизат в Република България и напускат територията ѝ само през граничните контролно-пропускателни пунктове, които са определени с акт на Министерския съвет или в международен договор.

(2) Чужденец, който притежава повече от един личен документ за задгранично пътуване и самоличност или пренася такива документи на друго лице, е длъжен да ги обяви пред органите за граничен контрол.

(3) Чужденец, който притежава повече от едно гражданство, е длъжен да декларира пред органите за граничен контрол гражданството, на което ще се позовава при пребиваването си в Република България, и да удостовери това с редовен документ за задгранично пътуване на държавата, чието гражданство е декларирал.

(4) Чужденец, който притежава повече от един редовен документ за задгранично пътуване, е длъжен да напусне страната с документа, с който е влязъл.

(5) Органите за граничен контрол и службите за административен контрол на чужденците могат да снемат биометрични данни с цел автоматизирана проверка или за установяване самоличността на чужденците.

(6) Органите за граничен контрол полагат щемпели в документа за задгранично пътуване на чужденците или заместващия го документ при всяко влизане и при напускане на Република България, с изключение на случаите, когато чужденецът е член на семейството на български гражданин и представи карта за пребиваване по [Чл. 8а, ал. 2.](#)

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.) (1) При влизане в Република България чужденецът декларира целта на посещенията си и посочва писмено адреса, на който ще пребивава, като попълва адресна карта по образец, утвърден от министъра на вътрешните работи.

(2) Чужденците, които са акредитирани като членове на чуждестранни дипломатически, консулски и търговски представителства, както и на представителства на междуправителствени организации в Република България, се регистрират в Министерството на външните работи.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Чужденците, които преминават транзитно през територията на Република България, не попълват адресни карти.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденец, който влиза в Република България или преминава транзитно през нейната територия, в зависимост от целта на пътуването, трябва да притежава:

1. редовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ, както и виза, когато такава е необходима;

2. достатъчно средства за осигуряване на издръжката си според продължителността и условията на престоя в Република България, както и за завръщане в държавата по постоянното си пребиваване или за преминаване през Република България;

3. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) медицинска застраховка и други застраховки, когато такива се изискват;

4. покана по образец, когато такава се изисква;

5. други документи, доказващи целта на пътуването.

(2) Размерът на финансовите средства по ал. 1, т. 2, минималните застрахователни суми по ал. 1, т. 3, образецът на поканата и документите по ал. 1, т. 5 се определят с акт на Министерския съвет.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Превозвач, който превозва по суша, по въздух или по вода до и/или от Република България чужденци, преди да извърши услугата, е длъжен да установи:

1. редовността на документа за пътуване на чужденеца и наличието на българска виза, когато такава е необходима;

2. наличието на визи за държавата/държавите, които лицата искат да посетят или през които искат да преминат, ако такива са необходими, в случаите на летищен транзит или транзитно преминаване през територията на Република България.

(2) В случаите, когато на чужденец е отказано влизането в Република България на основание на неизпълнение на задължението по ал. 1, превозвачът, превозил чужденеца, е длъжен по искане на органите за граничен контрол за своя сметка да го върне в държавата, от която е бил транспортиран, в държавата, издала документа за пътуване, с който чужденецът е пристигнал, или в друга държава, в която ще бъде допуснат да влезе. В случай че връщането не може да се осъществи незабавно, разходите по престоя на чужденеца са за сметка на превозвача.

(3) Превозвачът е длъжен да върне за своя сметка по реда на ал. 2 и чужденец, който преминава транзитно през Република България и последващият превозвач откаже да го превози до държавата - крайна цел на пътуването.

(4) Разпоредбите на ал. 2 и 3 се прилагат съответно и по отношение на обратно върнат в Република България чужденец, който е преминал транзитно през страната.

Чл. 20а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) Превозвач, който превозва по въздух до Република България пътници, е длъжен при поискване от компетентните органи на Главна дирекция "Гранична полиция" да предостави до приключване на регистрацията за полета следната информация:

1. вид и номер на документа за пътуване на пътника;
2. имена, дата на раждане и гражданство на пътника;
3. граничен контролно-пропускателен пункт на влизане в страната;
4. код на транспорта;
5. дата и час на тръгване и пристигане на транспортното средство;
6. общ брой на превозваните пътници за конкретното пътуване;
7. начален пункт на тръгване.

(2) Обработването на личните данни по ал. 1 се извършва при спазване на [Закона за защита на личните данни](#) и на международните договори, по които Република България е страна.

(3) Превозвачът по ал. 1 е длъжен да предостави поисканата информация по електронен път, а когато това не е възможно - по друг подходящ начин.

(4) Превозвачът по ал. 1 е длъжен да заличи предоставените лични данни в срок до 24 часа от пристигането на транспортното средство на територията на Република България.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) Компетентните органи на Главна дирекция "Гранична полиция" заличават предоставените данни по ал. 1 в срок до 24 часа от получаването им, освен в случаите, когато те са необходими за упражняване на правомощията им по закон.

Чл. 21. (1) Чужденец, който с превозно средство влиза, пребивава или транзитно преминава през страната по суша, по въздух или по вода, трябва да притежава:

1. разрешение за преминаване на превозното средство, когато такова се изисква съгласно българското законодателство и международните договори, по които Република България е страна;

2. документи, установяващи регистрацията на превозното средство;

3. документи, установяващи собствеността на превозното средство, ако това не е установено в документите по т. 2;

4. задължителна застраховка;

5. документи за правоуправление.

(2) Не се допуска влизане в страната на превозно средство, ако не са налице основанията по ал. 1, т. 1, 4 и 5.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите за граничен контрол задържат превозното средство и документите, ако не са налице основанията по ал. 1, т. 2 и 3, за което се съставя протокол, екземпляр от който се връчва на чужденеца. Протоколът и документите се изпращат на митническите органи по компетентност.

(4) Чужденец, притежаващ редовни документи за влизане в страната, но непритежаващ такива за превозното средство по ал. 1, се допуска да влезе в страната.

Чл. 21а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Министърът на вътрешните работи, министърът на външните работи, председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" или упълномощени от тях длъжностни лица могат периодично да включват чужденци в информационния масив на нежеланите в страната чужденци при наличието на основанията по [чл. 10, ал. 1](#).

(2) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Условието и редът за поддържане и актуализиране на информационния масив по ал. 1 се определят от министъра на вътрешните работи, от председателя на Държавна агенция "Национална сигурност" и от министъра на външните работи.

Глава трета.

ПРЕБИВАВАНЕ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 22. (1) Пребиваването на чужденците в Република България се осъществява въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) издадена виза по [чл. 9а, ал. 2](#);

2. международни договори за безвизов или облекчен визов режим;

3. разрешение на службите за административен контрол на чужденците.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) По изключение, когато това се налага от държавния интерес или от извънредни обстоятелства, службите за административен контрол на чужденците могат да продължат срока на пребиваване на чужденец над разрешения с визата срок по ред, определен с [правилника за прилагане](#) на закона.

(3) Разрешението по ал. 2 за чужденците, които се ползват с дипломатически и консулски имунитет, се издава от Министерството на външните работи.

(4) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Разрешението по ал. 1, т. 3 се издава след писмено становище от Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Чужденците пребивават в Република България:

1. краткосрочно - до 90 дни от датата на влизането в страната; срокът може да бъде продължен еднократно от службите за административен контрол на чужденците по причини от хуманитарен характер;

2. продължително - с разрешен срок до една година;

3. дългосрочно - с разрешен първоначален срок 5 години и възможност за подновяване след подадено заявление;

4. постоянно - с разрешен неопределен срок.

(2) Сроковете по ал. 1 не се прилагат за чужденците, получили закрила по [Закона за убежището и бежанците](#).

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат чужденци, които притежават виза по [чл. 15, ал. 1](#) и:

1. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г.) желаят да извършват работа по трудово правоотношение след разрешение от органите на Министерството на труда и социалната политика;

2. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) осъществяват търговска дейност в страната по законоустановения ред, като в резултат на тази дейност са разкрити най-малко 10 работни места за български граждани, поддържани за срока на пребиваването, освен когато е уговорено друго в международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България;

3. (отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

4. са чуждестранни специалисти, пребиваващи в страната по силата на международни договори, по които Република България е страна;

5. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) имат основание да им бъде разрешено постоянно пребиваване или са сключили брак с постоянно пребиваващ в страната чужденец;

6. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) са представители на чуждестранни търговски дружества, регистрирани в Българската търговско-промишлена палата;

7. (доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) са финансово осигурени родители на постоянно пребиваващи в страната чужденци или на български гражданин;

8. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) са постъпили на продължително лечение в лечебно заведение и разполагат с финансови средства за лечение и издръжка;

9. са кореспонденти на чуждестранни средства за масово осведомяване и имат акредитация в Република България;

10. са пенсионно осигурени и разполагат с достатъчно средства за издръжка в страната;

11. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2004 г., в сила от 06.08.2004 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

12. (отм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.);

13. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) са членове на семейството на чужденец, получил разрешение за продължително пребиваване;

14. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) са родители на чужденец или са във фактическо извънбрачно съжителство с чужденец, получил разрешение за продължително пребиваване на основание [чл. 22, ал. 3](#);

15. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г.) желаят да извършват дейност на свободна практика след разрешение от органите на Министерството на труда и социалната политика в съответствие с [чл. 24а](#);

16. (нова - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) желаят да извършват дейност с нестопанска цел след разрешение от Министерството на правосъдието при условия и по ред, определени с наредба на министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на вътрешните работи и с председателя на Държавна агенция "Национална сигурност";

17. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) са получили статут на специална закрила по [чл. 25](#) от Закона за борба с трафика на хора;

18. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) са членове на семейството на български гражданин по [чл. 2, ал. 6](#).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) За получаване на разрешение за продължително пребиваване лицата следва да имат осигурено жилище, задължителни здравни застраховки и осигуряване, достатъчни средства за издръжка, без да се прибегва до системата за социално подпомагане, в размер не по-малък от минималната месечна заплата или минималната пенсия съгласно законодателството на Република България за срока на пребиваване. При първоначално подаване на заявление за разрешение за пребиваване лицата, навършили 18 години, с изключение на лицата без гражданство, представят и свидетелство за съдимост, издадено от държавата, чиито граждани са, или от държавата на обичайното им пребиваване.

(3) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Заявлението за издаване на разрешение за продължително пребиваване се разглежда в срок до 14 дни от датата на подаването му. При правна и фактическа сложност и необходимост от представяне на допълнителни документи този срок може да бъде удължен с един месец. Редът за издаване на разрешението се определя с [правилника за прилагане](#) на закона.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) За чужденците, кандидатстващи на основание ал. 1, т. 17, не се изисква виза по чл. 15, ал. 1.

Чл. 24а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) Чужденец, който желае да пребивава продължително на територията на Република България с цел извършване на дейност на свободна практика, може да получи виза за дългосрочно пребиваване или разрешение за продължително пребиваване, ако отговаря на законоустановените изисквания за влизане и пребиваване в страната и представи пред дипломатическите и консулските представителства, съответно пред службите за административен контрол на чужденците, следните документи:

1. молба по образец;

2. разрешение за извършване на дейност на свободна практика.

(2) Разрешенията за извършване на дейност на свободна практика се издават от органите на Министерството на труда и социалната политика.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Условията и редът за издаване, отказ и отнемане на разрешения за извършване на дейност на свободна практика от чужденци се определят с наредба, издадена от министъра на труда и социалната политика, съгласувано с министъра на вътрешните работи, министъра на финансите и председателя на Държавна агенция "Национална сигурност".

(4) Не се издава виза за продължително пребиваване с цел извършване на дейност на свободна практика на чужденец в случаите по [чл. 24, ал. 1, т. 1 - 13 и 16](#).

(5) Чужденците, които отговарят на законоустановените изисквания за извършване на съответната дейност на свободна практика, се освобождават от издаването на разрешение, когато това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

Чл. 24б. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2007 г.) (1) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и чужденци, които притежават виза по [чл. 15, ал. 1](#) и са научни работници със сключено споразумение за прием с научноизследователска организация със седалище в Република България за разработване на научноизследователски проект, включена в националния списък на научноизследователските организации по смисъла на Директива 2005/71/ЕО на Съвета относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност.

(2) Разрешението за продължително пребиваване на лицата по ал. 1 се издава за срок от една година, като се подновява при наличие на основания за преиздаването му. В случай че срокът за разработване на научноизследователския проект е по-малък от една година, разрешението за пребиваване се издава за срока на продължителност на проекта.

(3) За получаване на разрешение за продължително пребиваване в Република България при условията на ал. 1 чужденецът представя пред службите за административен контрол на чужденците редовен документ за задгранично пътуване и подава:

1. молба по образец;
2. документ за платена държавна такса по [Тарифа № 4 за таксите, които се събират в системата на Министерството на вътрешните работи по Закона за държавните такси](#);
3. фотокопие от страницата на документа за задгранично пътуване със снимката, личните данни, входната виза и щемпела от последното му влизане в страната;
4. писмени доказателства за осигурено жилище за времето на пребиваване в страната;
5. заверено копие от споразумението за прием с научноизследователска организация, регистрирана в Република България по законоустановения ред.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) На научните работници се издава разрешение за продължително пребиваване при наличието на условията по чл. 24, ал. 2.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Молбата се разглежда и решава в срок до 7 работни дни, като решението се съобщава писмено на чужденеца.

(6) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Условията и редът за включване на научноизследователски организации със седалище в Република България в списъка по ал. 1 се определят с наредба на министъра на образованието, младежта и науката.

(7) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и членовете на семействата на научните работници на основание чл. 24, ал. 1, т. 13 с продължителност на валидност на разрешението съобразно срока на разрешителното за пребиваване, издадено на научния работник.

(8) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Чужденец, който е приет като научен работник в друга държава членка, може да извършва част от своите научни изследвания в Република България за срок до три месеца на основание на споразумението за прием,

сключено в първата държава членка, което той трябва да представи пред службите за административен контрол на чужденците заедно с валидно разрешение за пребиваване, издадено от първата държава членка. Чужденецът следва да има достатъчни средства за издръжка, без да прибегва до системата за социално подпомагане, в размер не по-малък от минималната месечна заплата или минималната пенсия съгласно законодателството на Република България за срока на пребиваване.

(9) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Чужденец, който е приет като научен работник в друга държава членка, може да извършва част от своите научни изследвания в Република България за срок по-дълъг от три месеца. В този случай му се издава разрешение за продължително пребиваване при условията на ал. 3 и 4.

Чл. 24в. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и чужденците, които притежават виза по [чл. 15, ал. 1](#) и са приети за редовно обучение във висше училище, ученици, приети на територията на страната за обучение в средната степен на образование в рамките на програма за обмен или като стажанти без възнаграждение.

(2) На чужденец, който вече е приет в качеството си на студент в държава - членка на Европейския съюз, и който кандидатства да провежда част от курса на обучение, с който е ангажиран, или кандидатства да го допълни със свързан с него учебен курс в Република България, се издава разрешение за продължително пребиваване със срок, съобразен с продължителността на учебните занятия.

(3) Редът за издаване на разрешенията по ал. 1 и 2 се определя с [правилника за прилагане](#) на закона.

Чл. 24г. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Статут на дългосрочно пребиваване се предоставя на чужденец, който е пребивавал законно и без прекъсване на територията на Република България в рамките на 5 години преди подаване на заявлението за разрешаване на дългосрочно пребиваване. След придобиването му статутът на дългосрочно пребиваване е постоянен, доколкото не са възникнали основания за отнемането му по [чл. 40](#).

(2) Периодите на пребиваване на лицата по [чл. 22, ал. 3](#) и на лицата, пребиваващи изключително на основание от временно естество като работещи по програми au pair, сезонни работници, доставчици на презгранични услуги, работници или служители, командирани от доставчик на услуги, за осигуряване на презгранични услуги, или когато разрешението им за пребиваване е формално ограничено, не се отчитат при изчисляване на периода на пребиваване по ал. 1.

(3) При изчисляване на периода на пребиваване по ал. 1 се отчита само половината от времето на пребиваване на чужденците като студенти, ученици или стажанти на основание [чл. 24в](#).

(4) Периодите на отсъствие от територията на Република България не прекъсват периода, посочен в ал. 1, и се отчитат при изчисляването му, когато са под 6 последователни месеца и не надхвърлят общо 10 месеца за 5-годишния период.

(5) За предоставяне на статут на дългосрочно пребиваване чужденецът трябва да представи доказателства, че разполага за себе си и за членовете на своето семейство с достатъчни средства за издръжка, без да се прибегва до системата за социално подпомагане, в размер не по-малък от минималната работна заплата и минималната пенсия, както и че притежава задължителна здравна осигуровка или

застраховка за срока на пребиваване съгласно законодателството на Република България.

(6) Компетентният орган на Министерството на вътрешните работи взема решение по заявлението за предоставяне на статут на дългосрочно пребиваващ в срок до три месеца от депозирането му. При правна и фактическа сложност и при необходимост от представяне на допълнителни документи този срок може да бъде продължен с два месеца.

(7) При предоставяне на статут на дългосрочно пребиваващ на чужденеца се предоставя информация за правата и задълженията, произтичащи от този статут.

(8) Редът за разглеждане на заявлението се определя с [правилника за прилагане](#) на закона.

Чл. 24д. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) На чужденец, получил статут на дългосрочно пребиваващ, се издава разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз. Това разрешение е със срок на валидност 5 години, като при изтичането му се подновява след представяне на заявление. Изтичането на срока на разрешението за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз не е основание за отнемане или загуба на този статут.

(2) Разрешението за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз се издава въз основа на лично подадено заявление. Разрешението се издава съгласно изискванията на [Регламент \(ЕО\) № 1030/2002](#) на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни. В полето "тип разрешение" се отбелязва "дългосрочно пребиваващ в ЕС".

Чл. 24е. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Членовете на семейството на дългосрочно пребиваващия чужденец могат да получат разрешение за продължително пребиваване със срок една година с възможност за подновяване, без да се надхвърля разрешеният срок на пребиваване на титуляря.

(2) За издаване на разрешение за пребиваване на членовете на семейството следва да бъдат изпълнени изискванията на [чл. 24, ал. 2](#).

(3) (Относно изречение второ в сила от 01.06.2011 г.) След 5-годишно пребиваване на територията на Република България и при условие, че съпругът/съпругата и навършилите пълнолетие деца на пребиваващ в страната чужденец не са получили разрешение за пребиваване по причини, различни от събиране на семейството, имат право да получат самостоятелно разрешение за дългосрочно пребиваване, независимо от това на титуляря, ако са налице основанията по [чл. 24г](#). При изчисляване периода на пребиваване на членовете на семейството на притежател на синя карта на ЕС пребиваването в различни държави членки може да се натрупва съгласно условията на [чл. 33м, ал. 1](#).

(4) При прекратяване на брака децата на дългосрочно пребиваващия и другият родител имат право на самостоятелно разрешение за продължително пребиваване, ако отговарят на условията по [чл. 24, ал. 2](#) и когато децата са записани в училище от системата на народната просвета или във висше училище до приключване на учебната година или до приключване на курса на обучение.

(5) Редът за издаване на разрешението по ал. 1 - 4 се определя с [правилника за прилагане](#) на закона.

Чл. 24ж. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) В случаите по [чл. 40, ал. 1, т. 6, 9 и 11](#) може да бъде възстановено правото на дългосрочно пребиваване в Република България по опростена процедура, регламентирана с [правилника за прилагане](#) на закона.

(2) Процедурата по ал. 1 се прилага спрямо лицата по [чл. 40, ал. 1, т. 9](#), които са пребивавали във втората държава членка с цел обучение.

Чл. 24з. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) (1) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и незаконно пребиваващи чужденци, които са участници във висящо административно или наказателно производство, образувано по чл. 227, ал. 3 и 5 от Наказателния кодекс - до приключване на производството.

(2) Срокът на разрешеното пребиваване по ал. 1 не се отчита при изчисляване срока на пребиваване за получаване на постоянно или дългосрочно пребиваване.

Чл. 25. (1) (Предишен текст на чл. 25 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Разрешение за постоянно пребиваване могат да получат чужденците:

1. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) от български произход;
2. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) пет години след сключването на граждански брак с постоянно пребиваващ в страната чужденец и пребивавали законно и непрекъснато за срок 5 години на територията на страната;
3. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) малолетни и непълнолетни деца на постоянно пребиваващ в страната чужденец, които не са встъпили в брак;
4. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) родители на български гражданин, когато му осигуряват дължимата по закон издръжка, а в случаите на припознаване или осиновяване - след изтичане на 3 години от припознаването или осиновяването;
5. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)
6. (изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) вложили над 1 000 000 лв. или увеличили вложението си с този размер чрез придобиване на:
 - а) акции на български търговски дружества, търгувани на български регулиран пазар;
 - б) облигации и съкровищни бонове, както и производни от тях инструменти, издадени от държавата или от общините, с остатъчен срок до падежа, не по-кратък от 6 месеца;
 - в) право на собственост върху обособена част от имуществото на българско търговско дружество с повече от 50 на сто държавно или общинско участие в капитала по [Закона за приватизация и следприватизационен контрол](#);
 - г) дялове или акции, собственост на държавата или общините в българско търговско дружество по [Закона за приватизация и следприватизационен контрол](#);
 - д) българска интелектуална собственост - обекти на авторското право и сродните му права, защитени с патент изобретения, полезни модели, търговски марки, марки за услуги и промишлен дизайн;
 - е) права по концесионни договори на територията на Република България;
7. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) вложили сумата по т. 6 в българска лицензирана кредитна институция по договор за доверително управление със срок не по-кратък от 5 години;

8. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) вложили в капитала на българско търговско дружество, чиито акции не са търгувани на регулиран пазар, сума не по-малка от 6 000 000 лв.;

9. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишна т. 7 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) които не са лица от български произход, родени на територията на Република България, изгубили са българското си гражданство по изселнически спогодби или по собствено желание и желаят трайно да се установят на територията на страната;

10. (нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., предишна т. 8 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) които до 27 декември 1998 г. са влезли, пребивават или са родени на територията на Република България и чийто родител е сключил граждански брак с български гражданин;

11. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., предишна т. 9 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) членове на семейството на български гражданин, ако са пребивавали непрекъснато на територията на Република България през последните пет години;

12. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) които до 27 декември 1998 г. са влезли, пребивават и не са напускали територията на Република България или са родени на територията на Република България и не са признати за граждани на бившите съветски републики; за тази категория лица не се прилага изискването на [чл. 15, ал. 1](#);

13. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) извършват дейност и са сертифицирани по реда на [Закона за насърчаване на инвестициите](#);

14. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) малолетни и непълнолетни деца, родени и изоставени от родител/и - чужд/и гражданин/ни, на територията на Република България, които са настанени в институция или други алтернативни социални услуги от резидентен тип като мярка за закрила;

15. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) малолетни и непълнолетни деца, изоставени от родител/и - чужд/и гражданин/ни, на територията на Република България, които са настанени в институция или други алтернативни социални услуги от резидентен тип като мярка за закрила.

(2) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Редът за установяване на обстоятелства и условията по ал. 1 се определят с [правилника за прилагане](#) на закона.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Компетентният орган на Министерството на вътрешните работи взема решение по заявлението за предоставяне на разрешение за постоянно пребиваване в срок до три месеца от депозирането му. При правна и фактическа сложност и необходимост от представяне на допълнителни документи този срок може да бъде продължен с два месеца. Редът за издаване на разрешението се определя с [правилника за прилагане](#) на закона.

Чл. 25а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) Разрешение за пребиваване в Република България, без да са налице изискванията на този закон, могат да получат чужденците, които имат заслуги към Република България в обществената и икономическата сфера, в областта на националната сигурност, науката, технологията, културата или спорта.

Чл. 25б. (Нов - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Право на пребиваване в Република България, когато не са налице изискванията на този закон, могат да получат и членовете на семейството на чужденец, на когото при условията и по реда на [Закона за убежището и бежанците](#) е:

1. предоставено убежище или статут на бежанец;

2. предоставен хуманитарен статут;
3. предоставена временна закрила.

(2) На членовете на семейството по ал. 1 се издава разрешение за продължително пребиваване след разрешение за събиране на семейството, издадено при условията и по реда на [Закона за убежището и бежанците](#). Разрешението за пребиваване е със срок една година с възможност за подновяване, без да се надвишава срокът на пребиваване на титуляря.

Чл. 26. (1) (Предишен текст на чл. 26 - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Отказва се издаване на разрешение за пребиваване или продължаване срока на пребиваване в случаите по [чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4, 6 - 11, 14, 16, 19 - 23](#).

(2) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказва се издаване на разрешение за пребиваване или продължаване на срока за пребиваване в страната на чужденец, за когото е установено, че не отговаря на условията по [чл. 24, 24а - 24г, 24е, 25, 25б, 33а, 33г и 33к - 33м](#).

(3) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказва се издаването на разрешение за пребиваване или продължаване срока на пребиваване на чужденец, който е сключил брак с български гражданин или с чужденец или който е осиновен от български гражданин или от чужденец, получил разрешение за пребиваване, ако са налице данни, че бракът е сключен или осиновяването е извършено единствено с цел заобикаляне на нормите, регламентиращи режима на чужденците в Република България, и получаване на разрешение за пребиваване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Преценката за отказ на разрешението по ал. 3 се извършва от службите за административен контрол на чужденците въз основа на данни, даващи основание да се направи обоснован извод, че бракът е сключен или осиновяването е извършено единствено с цел заобикаляне на нормите, регламентиращи режима на чужденците в Република България, и получаване на разрешение за пребиваване. Такива данни могат да бъдат:

1. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) обстоятелството, че съпрузите или осиновеният и осиновителят не живеят заедно;
2. липсата на принос към задълженията, произтичащи от брака;
3. обстоятелството, че съпрузите не са се познавали преди сключването на брака;
4. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) даването на противоречиви сведения за лични данни на другия съпруг или осиновения (име, адрес, националност, професия), за обстоятелствата на запознанството им или за друга важна лична информация;
5. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) обстоятелството, че съпрузите или осиновеният и осиновителят не говорят на език, разбираем и от двамата;
6. заплащането на парична сума за сключването на брака извън обичайната зестра;
7. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) наличието на предишни бракове или осиновявания, сключвани с цел заобикаляне на нормите, регламентиращи режима на чужденците;
8. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) обстоятелството, че бракът е сключен или осиновяването е извършено, след като чужденецът е получил разрешение за пребиваване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) Данните по ал. 4 могат да се установяват чрез интервюта, провеждани от служители на службите за административен контрол на чужденците, от изявления на засегнатите или на трети лица, по документален път или от извършени от държавни органи проверки и разследвания. Службите за административен контрол на чужденците задължително изслушват засегнатите лица.

(6) (*) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите по [чл. 10, ал. 1, т. 19](#) разрешение за пребиваване може да бъде издадено по причини от хуманитарен характер или свързани с изпълнението на международни задължения след консултиране с държавата членка, подала сигнала за отказ за влизане.

(7) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Появата на заболявания след първоначалното издаване на разрешение за пребиваване съгласно [глава трета "а"](#) на чужденец и на членовете на неговото семейство, както и след издаване на разрешение за пребиваване на членовете на семейството на чужденец на основание събиране на семейството, не може да бъде основание за отказ за продължаване срока на пребиваване.

(8) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказът за предоставяне на статут на дългосрочно пребиваване не може да се основава на обстоятелствата по [чл. 10, ал. 1, т. 8](#). При преценка на отказ за предоставяне на статут на дългосрочно пребиваване се отчитат продължителността на пребиваване на чужденеца в Република България, възрастта, здравословното състояние, семейното положение, социалната интеграция, съществуващи връзки в страната или липсата на връзки с държавата по произход.

(9) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказът за издаване на разрешение за пребиваване или продължаване срока на пребиваване се мотивира, съобщава се на заинтересованите лица и може да се оспорва по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г.)

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) На чужденците, влезли в страната на едно основание, не се продължават сроковете за пребиваване на друго основание, с изключение на случаите, когато държавният интерес налага това и при извънредни обстоятелства.

(2) Срокът за пребиваване на чужденците може да бъде продължен най-много до 6 месеца преди изтичането на валидността на националните документи за задгранично пътуване.

Чл. 27а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г.) Държавните органи, които по силата на нормативен акт извършват регистрация на чужденци или на дейности, осъществявани от чужденци, са длъжни да проверяват вида и основанията на визите, издадени на чужденците. При констатиране на несъответствия между исканата регистрация и вида и основанията на издадената виза регистрацията не се извършва и незабавно се уведомяват службите за административен контрол на чужденците и Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 27б. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) Длъжностните лица, които в резултат на извършваната от тях дейност констатираат промяна в правното положение или в дейността на чужденците, са длъжни незабавно да уведомят службите за административен контрол на чужденците.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите на отнемане или прекратяване на правото на постоянно или дългосрочно пребиваване на чужденец службите за административен контрол на чужденците незабавно уведомяват органите за гражданска регистрация.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(2) (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(3) (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Физическо или юридическо лице, предоставило подслон на чужденец, в срок до 5 дни след предоставянето на подслона писмено уведомява службата за административен контрол на чужденците или районното управление на Министерството на вътрешните работи по местонахождението си за това обстоятелство, като съобщава имената, датата на раждане, гражданството, номера и серията на документа за самоличност на чужденеца.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Лице, осъществяващо хотелиерска дейност, или негов служител при настаняване на чужденец го регистрира незабавно в специален регистър. Информацията за настанените чужденци се предоставя ежедневно от това лице в срок до 06,00 часа в службата за административен контрол на чужденците или в районното управление на Министерството на вътрешните работи по местонахождението на хотела.

(5) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 37 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.) Пребиваването в Република България на лицата по [чл. 18, ал. 2](#) и по [чл. 24, ал. 1, т. 14](#) не се включва в необходимия срок за получаване на разрешение за постоянно пребиваване или за придобиване на българско гражданство по натурализация.

Чл. 28а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г.) На чужденец, ненавършил 18-годишна възраст, който е влязъл в страната на законно основание без придружител - родител или друго пълнолетно лице, което отговаря за него по силата на закон или обичай, или с придружител, но е бил изоставен от него и не е поискал закрила по [Закона за убежището и бежанците](#), може да бъде разрешено продължаване на пребиваването на територията на Република България.

(2) Държавната агенция за закрила на детето временно осигурява на чужденците по ал. 1 необходимата материална подкрепа и грижи за задоволяване на основните им жизнени потребности, медицинска помощ и надлежно попечителство, включително юридическа помощ и представителство, както и достъп до безплатно образование в български държавни и общински училища до окончателното решаване на

въпроса за пребиваването им в страната, но не и след навършването на 18-годишна възраст.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите, когато на чужденците по ал. 1 не бъде разрешено продължаване на пребиваването на територията на Република България, те се връщат на член на техните семейства, на определен настойник или на подходящи приемни центрове в държавата си на произход, в трета държава, готова да ги приеме, или в държава, задължена да ги приеме, по силата на спогодба за предаване и обратно приемане с Република България, при условие че там животът и свободата им не са застрашени и те не са изложени на опасност от преследване, от изтезание или от нечовешко или унижително отношение.

Чл. 29. (1) (Предишен текст на чл. 29 - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденците, които пребивават продължително, дългосрочно и постоянно в Република България, удостоверяват самоличността си по ред, определен със закон.

(2) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденците, които пребивават продължително, дългосрочно и постоянно в Република България, включително тези, които са загубили гражданството си, удостоверяват правото си на пребиваване в Република България с разрешение за пребиваване съгласно изискванията на [Регламент \(ЕО\) № 1030/2002](#) на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) За издаване на разрешение за продължително, дългосрочно или постоянно пребиваване националният документ за задгранично пътуване на чужденеца следва да е валиден не по-малко от 6 месеца считано от датата на подаване на заявлението за издаване на разрешение за пребиваване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Редът за издаване на разрешението за пребиваване по ал. 2 се определя с акт на Министерския съвет.

Чл. 30. Чужденец, чийто документ за задгранично пътуване или заместващ го документ е изгубен или унищожен, е длъжен незабавно да уведоми за това службите за административен контрол на чужденците.

Чл. 31. (1) Документите за задгранично пътуване на чужденец могат да бъдат временно отнети:

1. от съответните органи на съдебната власт, когато има образувано наказателно производство за извършено престъпление от общ характер;

2. от съответните длъжностни лица при настаняване в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода;

3. от органите на Министерството на вътрешните работи, когато има основателно съмнение, че са неистински или преправени;

4. от органите на Министерството на вътрешните работи, когато е издадена заповед за експулсиране, принудително отвеждане до границата или екстрадиране от страната;

5. (отм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

6. от органите на Министерството на вътрешните работи в случаите на върнати от друга страна чужденци.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1, 2 и 3 длъжностните лица, иззели документите на чужденеца, съставят протокол, въз основа на който службите за административен контрол на чужденците издават временен документ, установяващ самоличността на лицето.

(3) Документът за задгранично пътуване се връща на чужденеца, когато отпаднат основанията за временното му отнемане.

(4) Не могат да бъдат отнемани документите за задгранично пътуване на чужденци, които се ползват с дипломатически имунитет в Република България, освен ако е предвидено друго в международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 32. Документите за задгранично пътуване на чужденците не могат да се дават или приемат в залог, както и да се преотстъпват или използват от друго лице.

Чл. 33. (1) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденците, на които е разрешено дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, и членовете на семейството на чужденец, получил разрешение за дългосрочно пребиваване, могат да постъпват на работа по реда, установен за българските граждани.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Чужденците, пребиваващи краткосрочно или продължително на територията на Република България, могат да осъществяват дейност по трудово правоотношение или като командировани лица само след получаване на разрешение или регистрация от органите на Министерството на труда и социалната политика.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Чужденците, получили разрешение за работа или регистрация съгласно ал. 2, могат да извършват трудова дейност само при работодателя или местното лице и за срока, определени с разрешението за работа или регистрацията.

Глава трета.

"а" ПРЕБИВАВАНЕ НА ЧУЖДЕНЕЦ, ПОЛУЧИЛ РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ДЪЛГОСРОЧНО ПРЕБИВАВАНЕ В ДРУГА ДЪРЖАВА - ЧЛЕНКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (НОВА - ДВ, БР. 29 ОТ 2007 Г., ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 9 ОТ 2011 Г.)

Чл. 33а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденец, получил разрешение за дългосрочно пребиваване в друга държава - членка на Европейския съюз, може да получи разрешение за продължително пребиваване в Република България:

1. ако е работник, служител или самостоятелно заето лице в Република България;
2. с цел обучение, включително професионално обучение, в учебно заведение;
3. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) с друга цел.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Разрешение за продължително пребиваване се издава на чужденеца по ал. 1, ако отговаря на условията по [чл. 24, ал. 2](#) и представи:

1. разрешение за работа в Република България - ако е работник или служител;
2. документи, че има разрешение за извършване на дейност на свободна практика и разполага с необходимите финансови средства за упражняване на стопанска дейност - ако е самостоятелно заето лице;
3. удостоверение от учебното заведение, че е приет за обучение за съответната учебната година - ако пребиваването е с цел обучение;
4. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) документи относно обстоятелствата по [чл. 24, ал. 2](#).

Чл. 33б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В срок до три месеца от влизането му на територията на Република България чужденецът по [чл. 33а, ал. 1](#) подава пред службите за административен контрол на чужденците заявление за издаване на разрешение за продължително пребиваване на територията на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Заявлението се изпраща по служебен път на дирекция "Миграция" - МВР, която го разглежда в срок до 4 месеца от датата на подаването му.

(3) Когато към заявлението не са приложени документите по [чл. 33а, ал. 2](#) или случаят представлява фактическа сложност, срокът може да бъде удължен с не повече от три месеца. В тези случаи органите за административен контрол на чужденците уведомяват незабавно чужденеца за това.

(4) Редът за разглеждане на заявлението се определя в [правилника за прилагане](#) на закона.

Чл. 33в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Разрешението за продължително пребиваване се издава за срок от една година.

(2) Разрешението се подновява по молба на чужденеца от службите за административен контрол на чужденци след изтичането на срока му.

Чл. 33г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Когато чужденецът по [чл. 33а, ал. 1](#) има разрешение за пребиваване в Република България и има семейство, създадено в държавата - членка на Европейския съюз, която е издала разрешението му за дългосрочно пребиваване, членовете на неговото семейство имат право да го придружават или да се присъединяват към него.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) За получаване на разрешение за продължително пребиваване на членовете на семейството те представят в териториалната служба за административен контрол на чужденците:

1. редовен документ за задгранично пътуване;
2. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) документите по [чл. 24, ал. 2](#) с изключение на документите за осигурено жилище;
3. своето разрешение за дългосрочно пребиваване или разрешение за пребиваване в другата държава - членка на Европейския съюз;
4. доказателства, че са пребивавали в качеството си на членове на семейството на дългосрочно пребиваващ чужденец в другата държава - членка на Европейския съюз.

(3) Срокът на пребиваване на членовете на семейството се определя от срока на пребиваване на чужденеца по [чл. 33а, ал. 1](#).

(4) Когато семейството не е създадено при условията на ал. 1, по отношение на членовете на семейството на чужденеца по [чл. 33а, ал. 1](#) се прилагат общите правила за влизане и пребиваване на чужденци в Република България.

Чл. 33д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Дирекция "Миграция" - МВР, уведомява другата държава - членка на Европейския съюз, за предоставеното право на продължително пребиваване на чужденеца по чл. 33а, ал. 1.

Чл. 33е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 33ж. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Когато са налице основанията за отказ или отнемане на разрешение за продължително пребиваване, органите на Министерството на вътрешните работи връщат незабавно и без формалности чужденеца по [чл. 33а, ал. 1](#) или членовете на неговото семейство в държавата - членка на Европейския съюз, в която те имат разрешение за дългосрочно пребиваване.

(2) В случаите по ал. 1 органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз.

(3) (Нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Република България незабавно и без формалности приема обратно чужденец, на когото е издала разрешение за дългосрочно пребиваване, и членовете на неговото семейство, когато от друга държава - членка на Европейския съюз, е отнето или отказано правото на пребиваване.

Чл. 33з. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Когато чужденецът по [чл. 33а, ал. 1](#) или членовете на неговото семейство представляват сериозна заплаха за обществената сигурност и ред, органите на Министерството на вътрешните работи или на Държавна агенция "Национална сигурност" могат да ги експулсират от територията на Европейския съюз и преди те да са получили право на дългосрочно пребиваване в Република България, след съгласуване с компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, в която те имат разрешение за дългосрочно пребиваване.

(2) При експулсирането се отчита продължителността на пребиваване на чужденеца на територията на Република България, възрастта, здравословното състояние, семейното положение, социалната интеграция, както и наличието на връзка с държавата на пребиваване или липсата на връзка с държавата по произход на лицето.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи или на Държавна агенция "Национална сигурност" уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, за изпълнението на решението за експулсиране.

Чл. 33и. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) На чужденеца, получил разрешение за продължително пребиваване в Република България като втора държава членка, който

придобие право на дългосрочно пребиваване при условията на [чл. 24г](#), може да бъде издадено разрешение за дългосрочно пребиваване въз основа на постъпило заявление.

(2) Службите за административен контрол на чужденците уведомяват първата държава членка за предоставеното право на дългосрочно пребиваване на чужденеца.

Глава трета.

"б" ПРЕБИВАВАНЕ НА ГРАЖДАНИ НА ТРЕТИ СТРАНИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ВИСОКОКВАЛИФИЦИРАНАТА ТРУДОВА ЗАЕТОСТ (НОВА - ДВ, БР. 9 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 01.06.2011 Г.)

Чл. 33к. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Разрешение за пребиваване и работа тип "синя карта на ЕС" могат да получат чужденци, които притежават виза по [чл. 15, ал. 1](#) и са висококвалифицирани работници по смисъла на [Закона за насърчаване на заетостта](#).

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Разрешението за пребиваване и работа тип "синя карта на ЕС" се издава след разрешение от органите на Министерството на труда и социалната политика за срок една година, като се подновява при наличие на основания за преиздаването му. В случай че срокът на трудовия договор е по-малък от една година, разрешението се издава за срока на продължителността на договора, удължен с три месеца.

(3) Членовете на семейството на притежателя на синя карта могат да получат разрешение за продължително пребиваване със срок на валидност, съответен на срока на пребиваване на притежателя на синя карта на ЕС. За издаване на разрешение за пребиваване на членовете на семейството следва да бъдат изпълнени изискванията на [чл. 24, ал. 2](#).

(4) Разрешението по ал. 1 - 3 се издава по ред, определен с [правилника за прилагане](#) на закона.

Чл. 33л. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) (1) Притежател на синя карта на ЕС, издадена от друга държава - членка на Европейския съюз, и пребивавал на територията на тази държава членка 18 месеца може заедно с членовете на семейството си да пребивава в Република България за целите на висококвалифицираната трудова заетост. Заявлението за издаване на синя карта на ЕС в Република България се подава не по-късно от един месец след влизане на чужденеца на територията на страната.

(2) Ако срокът на валидност на синята карта, издадена в първата държава членка, изтече по време на производството по издаване на синя карта на ЕС в Република България, службите за административен контрол на чужденците издават разрешение за временно пребиваване на чужденеца, което му дава възможност да продължи законното си пребиваване на територията на Република България, докато се вземе решение по заявлението му от компетентния орган.

(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат и когато чужденецът вече е упражнил правото си на преместване в друга държава членка.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Когато притежателят на синя карта на ЕС, издадена в друга държава членка, се премести в Република България съгласно ал. 1 и когато семейството му вече се е събрало в тази държава

членка, на членовете на неговото семейство се разрешава да го придружат или да се присъединят към него. При съответно прилагане на разпоредбите на ал. 2 на членовете на семейството на притежателя на синя карта на ЕС може да бъде издадено разрешение за временно пребиваване.

Чл. 33м. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) (1) Притежател на синя карта на ЕС може да получи статут на дългосрочно пребиваване в Република България, ако е пребивавал 5 години законно и непрекъснато на територията на държави - членки на Европейския съюз, като притежател на синя карта на ЕС, от които последните две години на територията на Република България.

(2) Петгодишният период по ал. 1 не се прекъсва от периоди на отсъствие на притежателя на синята карта от територията на държави - членки на Европейския съюз, с цел упражняване на икономическа дейност като заето или самостоятелно заето лице заради извършването на доброволческа дейност или заради обучение в страната му на произход, ако тези периоди са по-къси от 12 последователни месеца и общата им продължителност не надхвърля 18 месеца в рамките на 5-годишния срок.

(3) На притежателя на синя карта на ЕС, който е придобил статут на дългосрочно пребиваващ в Република България, се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на [Регламент \(ЕО\) № 1030/2002](#) на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "забележка" се отбелязва "бивш притежател на синя карта на ЕС".

Чл. 33н. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Периодът на безработица не е основание за отнемане на синя карта на ЕС или за отказ за продължаване срока на пребиваване на притежателя ѝ, когато не превишава три последователни месеца или когато не възникне повече от веднъж в периода на валидност на синята карта на ЕС.

Чл. 33о. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Членовете на семейството на притежател на синя карта на ЕС могат да получат самостоятелно разрешение за продължително пребиваване при условията на [чл. 24е, ал. 4](#).

Глава четвърта. **НАПУСКАНЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ОТ ЧУЖДЕНЦИ**

Чл. 34. Всеки чужденец е длъжен да напусне страната до изтичане на срока за пребиваването му.

Чл. 35. (1) Чужденец, краткосрочно пребиваващ, на когото документът за задгранично пътуване е заменен с нов, може да напусне страната, след като уведоми за това службите за административен контрол на чужденците, освен ако друго е предвидено с международен договор, по който Република България е страна.

(2) Чужденец, който има разрешение за продължително пребиваване, може да напуска страната и да се завръща в нея без виза до изтичане на разрешението за пребиваване.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденец, който има разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване, може да влиза в и да напуска страната без виза.

Чл. 36. Чужденците могат да излизат от Република България през определените за това места въз основа на документи за задгранично пътуване и други заместващи ги документи, които им дават право да напускат страната.

Чл. 37. Чужденец не може да напусне страната, ако спрямо него има взета принудителна административна мярка за ненапускане.

Чл. 38. Чужденец, който с превозно средство напуска Република България по суша, по въздух и по вода, трябва да притежава документите по [чл. 21, ал. 1, т. 2 и 3](#), както и разрешение за износ на превозното средство, ако това е необходимо.

Чл. 39. Предаването на чужденци за извършено престъпление се извършва при условията и по реда, установени от българските закони и от международните договори, по които Република България е страна.

Глава пета. **МЕРКИ ЗА АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНУДА**

Раздел I. **Принудителни административни мерки**

Чл. 39а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) Принудителните административни мерки, които се налагат на чужденците по този закон, са:

1. отнемане на правото на пребиваване в Република България;
2. принудително отвеждане до границата на Република България;
3. експулсиране;
4. забрана за влизане в Република България;
5. забрана за напускане на Република България.

Чл. 39б. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) (1) В заповедта за налагане на принудителна административна мярка по [чл. 39а, т. 1 и 2](#) се определя срок от 7 до 30 дни, в който чужденецът трябва да напусне доброволно страната.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) За предоставяне на срок за доброволно напускане за повече от 30 дни чужденецът подава молба до съответния компетентен орган, издал заповедта по ал. 1, който се произнася и уведомява чужденеца в тридневен срок. В тези случаи се вземат предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен

случай, като: продължителност на престоя, здравословно състояние, потребности на уязвимите групи, наличие на посещаващи училище деца и други семейни и социални връзки. Срокът за доброволно напускане може да бъде продължен за не повече от една година.

(3) Когато е разрешено доброволно напускане, но съществува опасност от укриване на чужденеца, компетентният орган, издал заповедта по ал. 1, може да издаде заповед за ежедневно явяване в териториалната структура на Министерството на вътрешните работи по местопребиваване.

(4) В случай че лицето представлява заплаха за националната сигурност или обществения ред, съответният компетентен орган не предоставя срок за доброволно напускане.

Чл. 40. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) Отнемане на правото на пребиваване на чужденец в Република България се налага, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) са отпаднали основанията по [чл. 24](#), [24а](#), [24б](#), [24в](#), [24е](#), [чл. 25](#), ал. 1, т. 6, 7, 8 и 13, [чл. 25б](#), [33а](#), [33г](#), [33к](#) и [33л](#);

2. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) са налице основанията по [чл. 10](#), ал. 1, т. 1 - 4, [6 - 11](#), [14](#), [16](#), [20 - 22](#), както и в случаите по [чл. 26](#), ал. 3;

3. се установи, че данните, представени за получаването му, са неверни;

4. (доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) бракът е прекратен преди изтичането на 7 години от сключването му в случаите по [чл. 25](#), ал. 1, т. 2;

5. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) в едногодишен срок след разрешението чужденецът не се е установил и не пребивава на територията на страната, освен в случаите по [чл. 25](#), ал. 1, т. 6, 7 и 8;

6. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) се установи, че чужденецът, получил разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване, е отсъствал от територията на държавите - членки на Европейския съюз, за период от 12 последователни месеца, освен в случаите на разрешено постоянно пребиваване по [чл. 25](#), ал. 1, т. 6, 7, 8 и 13, както и по отношение на членове на семейство на лице по чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8 и 13;

7. (нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) предоставеният статут на бежанец или хуманитарен статут или предоставена временна закрила по [Закона за убежището и бежанците](#) бъдат отнети или прекратени;

8. (нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) предоставеното убежище по [Закона за убежището и бежанците](#) бъде отнето;

9. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) чужденецът, получил разрешение за дългосрочно пребиваване, е придобил статут на дългосрочно пребиваващ в друга държава - членка на Европейския съюз;

10. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) се установи, че бракът с български гражданин е прекратен преди изтичането на 5 години от сключването му;

11. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) притежател на синя карта на ЕС, получил разрешение за дългосрочно пребиваване в Република България, или членовете на неговото семейство, получили разрешение за дългосрочно пребиваване, са отсъствали 24 последователни месеца от територията на държавите - членки на Европейския съюз;

12. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) се установи, че притежателят на синя карта на ЕС пребивава с цел, различна от тази, за която е получил

разрешение за пребиваване, както и когато притежателят ѝ е нарушил условията за достъп до пазара на труда съгласно законодателството на Република България.

(2) (*) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите по [чл. 10, ал. 1, т. 19](#) може да бъде отнето правото на пребиваване след провеждане на консултации с държавата членка, подала сигнала за отказ за влизане.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Правото на дългосрочно пребиваване се отнема в случаите по ал. 1, т. 3, 6, 9 и 11 и [чл. 42, ал. 1](#), когато чужденецът представлява реална и сериозна заплаха за националната сигурност и обществения ред.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Във всички случаи след 6-годишно отсъствие от територията на Република България се отнема предоставеното право на дългосрочно или постоянно пребиваване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Правото на пребиваване на чужденец, получил разрешение за пребиваване в Република България по реда на [глава трета "а"](#), и на членовете на неговото семейство се отнема в случаите по ал. 1, т. 1 и 2 с изключение на случаите по [чл. 10, ал. 1, т. 8](#) и когато лицата не пребивават законно на територията на страната.

(6) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., предишна ал. 3, доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Препис от влязлата в сила заповед за отнемане правото на дългосрочно или постоянно пребиваване на чужденец в Република България се изпраща на общината по постоянния му адрес за отбелязване в регистъра на населението.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) Принудително отвеждане до границата на Република България се налага, когато:

1. чужденецът не може да удостовери влизането си в страната по законоустановения ред;

2. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) чужденецът не напусне страната до изтичане на разрешението му срок или в сроковете по [чл. 39б](#);

3. се установи, че чужденецът е влязъл и пребивава в страната с неистински или с преправен документ за задгранично пътуване или със заместващ го документ.

Чл. 42. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) Експулсиране на чужденец се налага, когато неговото присъствие в страната създава сериозна заплаха за националната сигурност или за обществения ред.

(2) С налагането на принудителната административна мярка по ал. 1 се отнема и правото на пребиваване на чужденеца в Република България и се налага забрана за влизане в Република България.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Експулсира се и чужденец, който притежава разрешение за пребиваване или друго разрешение, даващо право на пребиваване, издадено от друга държава членка, ако не се завърне в тази държава членка в 7-дневен срок от установяване на незаконното му пребиваване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Преди налагането на експулсиране на чужденец, получил разрешение за дългосрочно пребиваване, се отчитат продължителността на пребиваване на чужденеца в Република България, възрастта, здравословното състояние, семейното положение, социалната интеграция, съществуващи връзки в страната или липсата на връзки с държавата по произход.

Чл. 42а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Експулсира се и чужденец, пребиваващ на територията на Република България, за който е издадено решение за експулсиране от компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз.

Чл. 42б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Експулсирането по [чл. 42а](#) се изпълнява, когато решението за експулсиране не е отменено или временно спряно за изпълнение от държавата - членка на Европейския съюз, която го е издала, и когато:

1. чужденецът представлява сериозна и реална заплаха за обществения ред или за националната сигурност поради това, че:

а) по отношение на него има влязла в сила присъда за престъпление, за което е наложено наказание лишаване от свобода не по-малко от една година;

б) има достатъчно данни, че е извършил тежко престъпление или има достатъчно данни за неговото намерение да извърши такова престъпление на територията на държава - членка на Европейския съюз;

2. решението за експулсиране на чужденеца е на основание, че той не спазва изискванията на законодателството за влизане и пребиваване на чужденци в държавата - членка на Европейския съюз, която го е издала.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1, когато чужденецът има разрешение за пребиваване в Република България, се прилага и [чл. 42, ал. 2](#).

Чл. 42в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Експулсирането по [чл. 42а](#) се изпълнява след получаване от компетентните органи на държавата - членка на Европейския съюз, която е издала решението за експулсиране, на потвърждение, че не е отменено или временно спряно за изпълнение, както и на документи, потвърждаващи самоличността на чужденеца.

(2) Изпълнението на решение за експулсиране, издадено от компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, може да се оспори по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

Чл. 42г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Експулсирането по [чл. 42а](#) не се изпълнява, когато в специален закон или международен договор, по който Република България е страна, е предвидено друго.

Чл. 42д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, издали решението за експулсиране, за неговото изпълнение или за наличие на основание за неизпълнението му.

Чл. 42е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Когато експулсирането не може да се осъществи за сметка на чужденеца, който се експулсира, органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, издали решението за експулсиране, за направените разходи във връзка с неговото изпълнение. Редът за уведомяването се определя в [правилника за прилагане](#) на закона.

Чл. 42ж. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи и на Държавна агенция "Национална сигурност" на основанията по [чл. 42б, ал. 1](#) могат да издадат заповед за експулсиране и да искат изпълнението ѝ от компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, по отношение на чужденец, който се намира на нейната територия.

Чл. 42з. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен чл. 42а - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Забрана за влизане в Република България се налага, когато са налице основанията по [чл. 10, ал. 1](#).

(2) (Отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Забраната за влизане в Република България е за срок до 5 години. Забраната за влизане в Република България може да е за срок, по-дълъг от 5 години, когато лицето представлява сериозна заплаха за общественения ред или за националната сигурност.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Забраната за влизане може да се наложи едновременно с принудителната административна мярка по [чл. 40, ал. 1, т. 2](#) или по [чл. 41](#), когато са налице основанията по [чл. 10, ал. 1](#).

Чл. 43. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) Забрана за напускане на Република България се налага на чужденец, който:

1. е осъден с влязла в сила присъда и не е изтърпял наложеното наказание лишаване от свобода;

2. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) има задължения над 5000 лв. към български юридически или физически лица, които са установени по съдебен ред и не са надлежно обезпечени;

3. (изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) има ликвидни и изискуеми задължения към държавата в размер над 5000 лв. или е член на контролните или управителните органи на юридически лица, които имат ликвидни и изискуеми задължения към държавата в размер над 5000 лв., в случай че не е представено надлежно обезпечение.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(3) Забранява се напускане на Република България на чужденец под 18 години, притежаващ и българско гражданство, на който единият родител е български гражданин и не е дал писмено съгласие за пътуването му зад граница.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. - ДВ, бр. 44 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г.) Принудителните административни мерки се налагат със заповеди на председателя на Държавна агенция "Национална сигурност", директорите на главните дирекции "Борба с организираната престъпност", "Гранична полиция" и "Национална полиция", директорите на Столичната и областните дирекции, директора на дирекция "Миграция", директорите на регионалните дирекции "Гранична полиция" на Министерството на вътрешните работи или на оправомощени от тях длъжностни лица. Фактическите основания за налагането на конкретната принудителна

административна мярка, в случай че съдържат класифицирана информация, се посочват в отделен документ, изготвен от съответните длъжностни лица по реда на [Закона за защита на класифицираната информация](#).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) При налагане на принудителните административни мерки компетентните органи отчитат продължителността на пребиваване на чужденеца на територията на Република България, категориите уязвими лица, наличието на производства по [Закона за убежището и бежанците](#) или производства за подновяване на разрешение за пребиваване или друго разрешение, предоставящо право на пребиваване, семейното му положение, както и съществуването на семейни, културни и социални връзки с държавата по произход на лицето.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Заповедите за налагане на принудителни административни мерки се изпълняват от службите за административен контрол на чужденците, съответно от органите за граничен контрол, след влизането им в сила, освен ако органът, издал заповедта, е допуснал предварително изпълнение.

(4) Подлежат на незабавно изпълнение:

1. заповедите за отнемане на правото на пребиваване в Република България поради наличието на основанията по [чл. 10, ал. 1, т. 1](#);

2. заповедите за налагане на забрана за влизане в Република България поради наличието на основанията по [чл. 10, ал. 1, т. 1](#);

3. заповедите за експулсиране.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Когато съществуват пречки чужденецът да напусне незабавно страната или да влезе в друга страна, със заповед на органа, издал заповедта за налагане на принудителната административна мярка, чужденецът се задължава да се явява ежедневно в териториалната структура на Министерството на вътрешните работи по местопребиваването му по ред, определен в [правилника за прилагане](#) на закона, до отпадането на пречките.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) В случаите, когато чужденецът, на когото е наложена принудителна административна мярка по [чл. 39а, т. 2 и 3](#), е с неустановена самоличност, възпрепятства изпълнението на заповедта или е налице опасност от укриване, органът, издал заповедта, може да издаде заповед за принудително настаняване на чужденеца в специален дом за временно настаняване на чужденци с цел организиране на принудителното отвеждане до границата на Република България или експулсирането.

(7) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) Към Дирекция "Миграция" се създават специални домове за временно настаняване на чужденци, на които е издадена заповед за принудително отвеждане до границата на Република България или за експулсиране.

(8) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Настаняването продължава до отпадане на обстоятелствата по ал. 6, но не повече от 6 месеца. По изключение, когато лицето отказва да съдейства на компетентните органи, има забавяне при получаване на необходимите документи за принудителното отвеждане или експулсиране или лицето представлява заплаха за националната сигурност или обществения ред, срокът на настаняването може да бъде продължен допълнително до 12 месеца.

(9) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) По изключение, при наличието на обстоятелствата по ал. 6 на придружените и не придружените малолетни или непълнолетни лица се издава заповед за принудително настаняване в специален дом със срок до три месеца. В специалните домове по ал. 7 се обособяват помещения за

настаняване на малолетни и непълнолетни чужденци с подходящи за тяхната възраст и потребности условия.

(10) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Настаняването на чужденци в специалните домове се извършва въз основа на заповед за принудително настаняване, издадена от компетентни длъжностни лица от Министерството на вътрешните работи, като в заповедта изрично се посочва необходимостта от настаняването и законовото основание и се прилага копие от заповедта по ал. 6.

(11) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., предишна ал. 9, изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Редът за временно настаняване на чужденците, включително на малолетните и непълнолетните, в специалните домове, както и организацията на дейността им се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) Чужденец, на който е наложена принудителна административна мярка експулсиране, не се експулсира в държава, в която животът и свободата му са застрашени и той е изложен на опасност от преследване, изтезание или нечовешко или унижително отношение.

Чл. 44б. (1) (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен текст на чл. 44б - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Когато е невъзможно незабавното експулсиране или принудителното отвеждане на чужденец до границата или изпълнението на тези мерки трябва да бъде отложено поради причини от правен или технически характер, органът, издал заповедта за налагане на принудителната административна мярка, отлага изпълнението ѝ за срок до отпадането на пречките за изпълнението ѝ.

(2) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Когато след изтичане срока на временната закрила по [Закона за убежището и бежанците](#) експулсирането или принудителното отвеждане на чужденец до границата е невъзможно или изпълнението на тези мерки трябва да бъде отложено по причини от здравословен или хуманитарен характер, органът, издал заповедта за прилагане на принудителната административна мярка, отлага изпълнението ѝ до отпадането на пречките за изпълнението ѝ.

Чл. 44в. (*) (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Сигнал за отказ за влизане в Шенгенската информационна система се въвежда на основание влезли в сила:

1. откази, издадени на основание [чл. 10, ал. 1](#), т. 1 - 4, 6 - 8, 10, 11, 14, 16, 20 - 22 и [чл. 26](#);
2. заповеди за налагане на принудителни административни мерки по [чл. 39а, т. 1 - 4](#).

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Разноските, свързани с пребиваването и извеждането от Република България на чужденец, влязъл в страната по покана от физическо или юридическо лице, за който се установи, че не отговаря на законовите изисквания за пребиваване на чужденците в Република България, са за сметка на домакина.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) В случаите по ал. 1 разноските за престоя и извеждането на чужденеца от страната се събират от

Националната агенция за приходите по реда, предвиден в [Закона за Националната агенция за приходите](#).

(3) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Разноските по извеждането на чужденец от страната в изпълнение на решение по [Закона за убежището и бежанците](#) за прехвърляне на чужденец в държавата, компетентна да разгледа молбата му за статут, са за сметка на държавния бюджет.

(4) (Нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Разноските, свързани с връщането и обратното приемане на притежателя на синя карта на ЕС и на членовете на семейството му, издадени от друга държава членка, са за сметка на кандидата и/или на неговия работодател.

Чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Заповедите за налагане на принудителни административни мерки могат да се обжалват при условията и по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Заповедите за:

1. отнемане на правото на пребиваване в Република България на основанията по [чл. 10, ал. 1, т. 1](#);

2. налагане на забрана за влизане в Република България на основанията по [чл. 10, ал. 1, т. 1](#), и

3. експулсиране

подлежат на обжалване пред Върховния административен съд, чието решение е окончателно.

(3) В заповедите по ал. 2 не се посочват фактическите основания за налагане на принудителната административна мярка.

(4) Жалбата срещу заповед по ал. 2 не спира изпълнението на заповедта.

Чл. 46а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Заповедта за принудително настаняване в специален дом може да се обжалва в 7-дневен срок от фактическото настаняване по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#). Жалбата не спира изпълнението на заповедта.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Съдът по ал. 1 разглежда жалбата в открито заседание и се произнася с решение в срок до един месец от образуването на делото. Явяването на лицето не е задължително. Решението на първоинстанционния съд може да се обжалва пред Върховния административен съд, който се произнася в срок до два месеца.

(3) На всеки 6 месеца началникът на специалния дом за временно настаняване на чужденци представя списък на чужденците, които са пребивавали повече от 6 месеца в него поради наличие на пречки за извеждането им от страната. Списъкът се изпраща до административния съд по местонахождението на специалния дом.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) След изтичане на всеки 6 месеца от настаняването в специалния дом за временно настаняване на чужденци съдът служебно или по молба на заинтересования чужденец се произнася в закрито заседание с определение за продължаване, замяна или прекратяване на настаняването. Определението подлежи на обжалване по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

(5) Когато съдът отмени обжалваната заповед за принудително настаняване или определи освобождаване на чужденеца, той се освобождава незабавно от специалния дом.

Чл. 46б. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен чл. 46а - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Държавните органи, които упражняват правомощия във връзка с условията и реда за влизане, пребиваване и напускане на Република България от чужденците, си сътрудничат с компетентните органи на другите държави в борбата с нелегалната миграция и при осъществяването на експулсиране.

Чл. 46в. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Република България незабавно и без формалности приема обратно притежателя на синя карта на ЕС, издадена от Република България, и членовете на неговото семейство, включително когато синята карта на ЕС е с изтекъл срок на валидност или е отнета при разглеждане на заявлението.

Чл. 47. (Отм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.).

Раздел I.

"а" Искане за оказване на съдействие в случаите на транзит за целите на извеждане на чужденец извън територията на Република България по въздух, отправено от органите на Министерството на вътрешните работи до компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

Чл. 47а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Органите на Министерството на вътрешните работи могат да поискат с писмена молба съдействие от компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, в случаите на транзит за целите на извеждане на чужденец извън територията на Република България по въздух при невъзможност да се използва директен полет до държавата, която е крайна цел на пътуването.

(2) Транзит по въздуха не може да се иска, когато се налага смяна на летището на територията на другата държава - членка на Европейския съюз, до която е отправена молбата за оказване на съдействие.

Чл. 47б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Молбата се изпраща на компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, чието съдействие се иска, незабавно, но не по-късно от два дни преди датата на транзита.

(2) Транзит по въздуха през територията на друга държава - членка на Европейския съюз, се осъществява след получаване на разрешението на компетентните й органи.

(3) В случай че компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, до които е отправена молбата, не отговорят в срока по ал. 1,

действията по транзита могат да започнат след като органите на Министерството на вътрешните работи уведомят компетентните й органи за осъществяването на транзита.

Чл. 47в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденецът се приема незабавно на територията на Република България, когато:

1. разрешението за транзит по въздуха през територията на другата държава - членка на Европейския съюз, е отказано или оттеглено;

2. чужденецът е влязъл без разрешение на територията на другата държава - членка на Европейския съюз, през която се осъществява транзитът;

3. не се е осъществило отвеждането на чужденеца за транзита през друга държава - членка на Европейския съюз, или в държавата, крайна цел на пътуването, или не се е осъществило качването му на полета за връзка;

4. транзитът по въздуха не може да се осъществи по други причини.

(2) Разходите, свързани с връщането на чужденеца, са за сметка на Република България.

Раздел I.

"б" Оказване на съдействие на компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, в случаите на транзит на чужденец по въздух през територията на Република България (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

Чл. 47г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи могат да окажат съдействие на компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, за транзит на чужденец по въздух през територията на Република България при подадена писмена молба.

Чл. 47д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, които са отправили молбата за транзит, за решението за осъществяване на транзита, както и за възможността за предприемане на някоя от мерките по [чл. 47ж](#) в срок от два дни от получаването на молбата.

(2) В изключителни случаи срокът по ал. 1 може бъде удължен най-много с два дни. Необходимостта от удължаването на срока се мотивира.

(3) Ако органите на Министерството на вътрешните работи не уведомят компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, отправили молбата за транзит, за решението за осъществяване на транзита в срока по ал. 1 или 2, действията по транзита могат да започнат след съобщение от компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз.

Чл. 47е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) При осъществяване на транзита през територията на Република България чужденецът може да се придружава от лица, които са оправомощени за това по законодателството на другата държава - членка на Европейския съюз, чиито компетентни органи са отправили молбата за транзит.

(2) Лицата, които придружават чужденеца, имат право да оказват съдействие на органите на Министерството на вътрешните работи за предотвратяване

на бягство на чужденеца, причиняване на самонаранявания, вреди на трети лица или щети на чуждо имущество.

(3) Лицата, които придружават чужденеца, са длъжни да:

1. предприемат необходимите действия за предотвратяване на обстоятелствата по ал. 2, в случаите когато не е възможно органите на Министерството на вътрешните работи да осъществят правомощията си; в тези случаи лицата, които придружават чужденеца, са длъжни да спазват законите на Република България;

2. представят документите си за самоличност, както и разрешението за транзит или съобщението по чл. 47д, ал. 3, при поискване от органите на Министерството на вътрешните работи.

(4) Лицата, които придружават чужденеца, не могат да носят оръжие и униформа.

Чл. 47ж. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие за осъществяване на транзита чрез прилагането на една или няколко от следните мерки:

1. приемане на чужденеца от борда на самолета и придружаването му в пределите на зоната за сигурност на летището на транзит;

2. оказване на спешна медицинска помощ на чужденеца и при нужда на лицата, които го придружават;

3. осигуряване на храна за чужденеца и при нужда за лицата, които го придружават;

4. получаване, съхранение и препредаване на пътни документи;

5. уведомяване на компетентните органи, отправили молбата за транзит, за точното време и място на заминаване на чужденеца от територията на Република България, в случаите когато чужденецът не се придружава от лица, оправомощени за това;

6. уведомяване на компетентните органи, отправили молбата за транзит, за възникнали сериозни инциденти по време на транзита на чужденеца.

(2) В рамките на възможностите и при спазване на приложимите международни правила органите на Министерството на вътрешните работи взимат всички необходими мерки за оказване на съдействие от кацането и отварянето на вратите на самолета до отпътуването на чужденеца от Република България, след предварителни консултации с компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, отправили молбата за транзит, с изключение на случаите по ал. 1, т. 2.

(3) В случай че осъществяването на транзита се окаже невъзможно и се налага обратното приемане на чужденеца от другата държава - членка на Европейския съюз, чиито компетентни органи са отправили молбата, органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие за това.

Чл. 47з. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи взимат всички необходими мерки за осъществяване на транзита във възможно най-кратък срок, но не повече от 24 часа.

Чл. 47и. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Разходите по оказване на съдействие за транзит на чужденец по въздуха през територията на Република България

са за сметка на другата държава - членка на Европейския съюз, чиито компетентни органи са отправили молбата за транзит.

(2) Органите на Министерството на вътрешните работи предоставят информация на компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, за разходите по ал. 1.

Чл. 47к. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Съдействието за осъществяването на транзита по чл. 47г може да бъде отказано, когато:

1. чужденецът е обвинен в извършване на престъпление по българското законодателство или по отношение на него има влязла в сила присъда, която подлежи на изпълнение в Република България;

2. чужденецът представлява заплаха за обществената сигурност и ред, общественото здраве или отношенията на Република България с други държави или международни организации;

3. не е възможен транзит през други държави до държавата - крайна цел на пътуването, или не е възможно приемането на чужденеца в държавата - крайна цел на пътуването;

4. се налага смяна на летище на територията на Република България;

5. съдействието за транзит по въздуха не може да бъде оказано на определената дата по други причини; в тези случаи органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, подали молбата за транзит, за най-близката възможна дата за осъществяване на транзита.

(2) Органите на Министерството на вътрешните работи могат да откажат съдействие за транзит по чл. 47г, в случай че основанията за отказ по ал. 1 бъдат узнати, след като е дадено съгласие за осъществяване на транзита.

(3) Органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват незабавно компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, отправили молбата за транзит, за отказа да бъде осъществен транзита и мотивите за това.

Раздел II.

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 48. (1) Наказва се с глоба от 500 до 5000 лева чужденец, който:

1. е бил експулсиран и влезе в страната;

2. (изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) без съответното разрешение или регистрация извършва трудова, търговска или друга дейност;

3. е останал в страната след изтичането на срока за пребиваване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на физически лица, които са наели на работа или приели законно пребиваващи чужденци без съответното разрешение или регистрация, а на юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 20 000 лв.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Когато нарушенията по ал. 1 и 2 са извършени повторно, се налага глоба от 1000 до 10 000 лева, а на юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 4000 до 40 000 лева.

Чл. 48а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г.) Наказва се с глоба от 200 до 2000 лв. физическо лице, което не изпълни задълженията си по [чл. 24а](#).

(2) На юридическо лице, което извърши нарушението по ал. 1, се налага имуществена санкция в размер от 500 до 5000 лв.

(3) Наказанията по ал. 1 се налагат и на служител на едноличен търговец или юридическо лице, който извърши или допусне извършването на нарушение по ал. 1 и 2.

(4) Когато нарушенията по ал. 1-3 са извършени повторно, се налага глоба от 500 до 5000 лв., а на юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 10 000 лв.

Чл. 48б. (Нов - ДВ, бр. 11 от 2005 г.) (1) Наказва се с глоба от 100 до 1000 лв. физическо лице, което не изпълни задълженията си по [чл. 28](#).

(2) На юридическо лице, което не изпълни задълженията си по [чл. 28](#), се налага имуществена санкция в размер от 500 до 5000 лв.

(3) Когато нарушението по ал. 2 е извършено повторно, на юридическото лице се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 10 000 лв.

Чл. 48в. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) (1) Наказва се с глоба от 750 до 7500 лв. физическо лице, наело на работа незаконно пребиваващ чужденец, доколкото извършеното не съставлява престъпление.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер от 3000 до 30 000 лв.

(3) Когато нарушенията по ал. 1 и 2 са извършени повторно, се налага глоба от 1500 до 15 000 лв., а на юридическите лица се налага имуществена санкция от 6000 до 60 000 лв.

(4) Наказанията по ал. 1 - 3 се прилагат за всеки нает незаконно пребиваващ чужденец.

Чл. 49. (1) Наказва се с глоба до 3000 лева чужденец, който:

1. използва нередовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ;

2. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) изгуби, повреди или унищожи български документ за самоличност, разрешение за пребиваване или документи, издадени от службите за граничен паспортно-визов контрол;

3. като капитан или член на екипаж на плавателен съд не спазва установения граничен и паспортен режим на пристанищата и пристанищните градове;

4. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) не изпълни задълженията си по [чл. 17, ал. 2](#) и по [чл. 30](#);

5. (изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г.) дава или приема в залог или преотстъпва български личен документ.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени повторно, се налага глоба от 1000 до 6000 лева, а на юридическите лица се налага имуществена санкция от 20 000 лева.

Чл. 50. (1) Наказва се с глоба до 500 лева чужденец, който:

1. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) не изпълни задълженията си по [чл. 44, ал. 5](#);

2. грубо е нарушил установения ред в зоната за граничен контрол на граничен контролно-пропускателен пункт;

3. не спази срока за транзитно преминаване през страната.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени повторно, се налага глоба от 200 до 1000 лева.

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Превозвач, който не изпълни задълженията си по [чл. 20](#), се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 6000 до 10 000 лв. за всяко превозвано лице.

Чл. 51а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2007 г.) За непредоставяне или непълно или неточно предоставяне на информацията по [чл. 20а, ал. 1](#) на превозвача - физическо или юридическо лице, се налага глоба, съответно имуществена санкция в размер от 6000 до 10 000 лв. за всяко пътуване.

Чл. 52. (1) В случаите, когато за нарушение на този закон и на издадения въз основа на него [правилник](#) не е предвидено друго наказание, виновният се наказва с глоба до 500 лева.

(2) В маловажни случаи се налага глоба съгласно [чл. 39, ал. 2](#) от Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 53. (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г.) Нарушенията по този закон се констатира с акт, съставен от органите на Министерството на вътрешните работи, а в случаите по [чл. 24а](#) и по [чл. 33, ал. 2](#) - от органите на Министерството на труда и социалната политика.

(2) Въз основа на съставените актове министърът на вътрешните работи и министърът на труда и социалната политика или определени от тях длъжностни лица издават наказателни постановления.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на [Закона за административните нарушения и наказания](#).

Глава шеста.
ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА СЛУЖБИТЕ ЗА
АДМИНИСТРАТИВЕН КОНТРОЛ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

Чл. 54. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В Министерството на вътрешните работи се поддържа Единен регистър за чужденци, съдържащ данни за продължително, дългосрочно и постоянно пребиваващи чужденци.

(2) С цел изпълнение на законово установените функции на службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи се обработват данни относно:

1. визовия контрол на чужди граждани;
2. граничния контрол за преминаванията на чужди граждани;
3. чужденците, търсещи или получили особена закрила на територията на Република България;
4. адресната регистрация на краткосрочно пребиваващи чужденци;
5. наложените административни наказания и мерки за административна принуда на чужденци;
6. придобиването, загубването и възстановяването на българското гражданство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) Службите за административен контрол на чужденците са длъжни своевременно да предоставят на дирекция "Миграция" цялата информация по ал. 2.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г.) Службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи обработват следните данни:

1. имена на кирилица и на латиница, дата на раждане, място на раждане, пол, гражданство;
2. единен граждански номер и/или личен номер на чужденец;
3. постоянен адрес в Република България;
4. настоящ адрес в Република България;
5. документ за задгранично пътуване (вид, серия, номер, дата, място на издаване и срок на валидност);
6. цел на пребиваването в Република България;
7. виза (вид, номер, дата и място на издаване, валидност и срок на пребиваване);
8. основание, на което е разрешено пребиваване в Република България;
9. молби за разрешаване на дългосрочно пребиваване (номер, дата, решение);
10. решения за получаване на особена закрила на територията на Република България (дата и номер);
11. срок на пребиваване в Република България;
12. семейно положение;
13. съпруг (съпруга);
14. деца до 18-годишна възраст;
15. постоянен адрес в страната, чийто гражданин е лицето;
16. указ на Президента на Република България за промяна на гражданството;
17. влизания и излизания във и от Република България;
18. домакин;
19. туристически ваучери;
20. професия и месторабота;
21. наложени мерки за административна принуда;
22. служебни данни;

23. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) биометрични данни - снимки и 10 пръстови отпечатъка;

24. (предишна т. 23 - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) други данни, посочени в закон.

(5) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Държавна агенция "Национална сигурност" ползва информацията от регистъра по ал. 1 за изпълнение на законовите й функции по ред, определен в съвместна наредба на министъра на вътрешните работи и председателя на агенцията.

Чл. 55. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) Данните от Единния регистър за чужденци се предоставят на:

1. държавни органи и организации на основата на закон или акт на съдебната власт;

2. български граждани и чужденци - само ако данните се отнасят за тях;

3. български и чуждестранни юридически лица на основата на закон или с акт на съдебната власт;

4. служби на други държави - в съответствие с международните договори, по които Република България е страна;

5. ЕСГРАОН.

(2) Българските граждани и чужденците имат право да получават информация, съхранявана във фондовете с данни, отнасящи се до трети лица, само въз основа на закон или с акт на съдебната власт.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Отказът за предоставяне на данни от Единния регистър за чужденци може да се обжалва по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

Чл. 56. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Министерството на вътрешните работи и Държавна агенция "Национална сигурност" предоставят информация на Министерството на външните работи за наложени ограничения за влизане в Република България на чужденци и получават от Министерството на външните работи данни за издадени/отказани визи на чужденци и данни за български граждани, извършили престъпления и нарушения на законодателството на други държави.

Чл. 57. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Министерството на вътрешните работи осъществява обмен на данни с Министерството на труда и социалната политика и с Държавна агенция "Национална сигурност" във връзка с издаването на разрешения за работа на чужденци и с издаването на разрешения за извършване на дейност на свободна практика от чужденци.

Чл. 58. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г.) Министерството на вътрешните работи осъществява информационен обмен с Държавна агенция "Национална сигурност" и Държавната агенция за бежанците във връзка с издаването на български лични документи на чужденците, търсещи или получили закрила, и за провеждане на производство за предоставяне на особена закрила по [Закона за убежището и бежанците](#).

Чл. 59. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Министерството на вътрешните работи и Държавна агенция "Национална сигурност" осъществяват обмен на данни с органите на съдебната власт във връзка с изпълнението на функциите си по налагане и отмяна на принудителни административни мерки.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Министерството на вътрешните работи и Държавна агенция "Национална сигурност" осъществяват взаимодействие с Министерството на правосъдието по отношение на чужденци, които са освободени от местата за лишаване от свобода, и на лица, кандидатстващи за придобиване, възстановяване или освобождаване от българско гражданство.

Чл. 60. (1) (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., предишен текст на чл. 60 - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Министерството на вътрешните работи осъществява взаимодействие и обмен на данни с ЕСГРАОН и с общинските администрации във връзка с издаването на български документи за самоличност, разрешения за пребиваване и с административното обслужване на дългосрочно или постоянно пребиваващи чужденци.

(2) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Държавна агенция "Национална сигурност" осъществява взаимодействие и обмен на данни с ЕСГРАОН и с общинските администрации във връзка с административното обслужване на дългосрочно или постоянно пребиваващи чужденци.

Чл. 61. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г.) Министерството на външните работи поддържа регистър, съдържащ данните по [чл. 54, ал. 4](#), както и данни за подадени от чужденци заявления за издаване на визи и ограничения, наложени по реда на [чл. 21а](#) от министъра на външните работи.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

1а. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "[Събиране на семейство](#)" е влизане и пребиваване в държава членка на членове на семейството на чужденец, пребиваващ законно в тази държава членка, с цел да се съхрани единството на семейството, независимо дали семейните връзки са възникнали преди или след влизането на това лице.

1б. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "[Първа държава членка](#)" е държавата членка, която е предоставила за първи път статут на дългосрочно пребиваващ, или държава членка, която първа предоставя "синя карта на ЕС" на чужденеца.

1в. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "[Втора държава членка](#)" е всяка държава членка, различна от първата държава членка.

1г. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "[Синя карта на ЕС](#)" е разрешение с обозначението "синя карта на ЕС", което дава право на притежателя да пребивава и да

работи на територията на държава - членка на Европейския съюз, за целите на висококвалифицираната трудова заетост.

2. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Системно нарушение" е налице тогава, когато в продължение на една година чужденецът е извършил повече от две нарушения.

3. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) "Редовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ документ" е този, който е издаден по законоустановения ред на съответната държава, в който може да бъде положена виза и който дава право на чужденеца да се завърне в държавата, от която влиза, в държавата на произход или в трета държава, снимката в него позволява установяване самоличността на притежателя му, не съдържа преправки, зачертавания, заличавания, добавки и други в данните, няма следи от подмяна на снимката, положените печати са ясни, изображението на снимката съвпада с образа на притежателя и срокът му на валидност не е изтекъл.

3а. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) "Разрешение за пребиваване" е всяко разрешение за пребиваване, издадено от компетентните органи на Министерството на вътрешните работи в съответствие с единния формат, установен с Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни.

3б. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) "Незаконно пребиваващ чужденец" е всеки чужденец - гражданин на трета държава, който се намира на територията на Република България и не отговаря или е престанал да отговаря на условията за престой или пребиваване.

4. "Експулсиране" е принудително извеждане в кратък срок на чужденец извън границите на страната поради извършени нарушения или поради липса на основания за пребиваване в нея.

4а. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) "Доброволно напускане" е изпълнението на задължението на чужденеца за връщане в срока, определен за тази цел в заповедта за налагане на принудителна административна мярка.

4б. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Уязвими лица" са малолетни или непълнолетни лица, непридружени малолетни или непълнолетни лица, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители с малолетни или непълнолетни деца и лица, които са били подложени на мъчения, изнасилване или други сериозни форми на психическо, физическо или сексуално насилие.

4в. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Опасност да се укрие чужденец, спрямо когото е наложена принудителна административна мярка по чл. 39а, т. 2 и 3" е налице, когато с оглед на фактическите данни може да се направи обосновано предположение, че същото лице ще се опита да се отклони от изпълнението на наложената мярка.

5. "Служби за административен контрол на чужденците" са нормативно определените държавни органи, които имат правомощия по този закон.

6. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) "Лице от български произход" е лице, на което поне единият възходящ е българин.

7. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) "Извънредни обстоятелства" са стихийни и природни бедствия, аварии, катастрофи, грабежи и обстоятелства, довели до прилагането на неотложна медицинска помощ, както и други събития, настъпили не по волята на чужденеца, които той не е могъл да предвиди или предотврати.

7а. (нова - ДВ, бр. 63 от 2005 г.) "Европейското икономическо пространство" е икономическа общност, която включва държавите - членки на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.

8. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) "Училище" е общообразователно учебно заведение по смисъла на законодателството на държавата, в която пребивава ученикът.

9. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) "Дейност на свободна практика" е всяка стопанска дейност, с изключение на дейността по чл. 24, ал. 1, т. 2 и по чл. 25, ал. 1, т. 13, осъществявана в лично качество без ангажимент към работодател.

10. (нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) "Фактическо извънбрачно съжителство" е налице, когато лицата живеят в едно домакинство и съжителстват на съпружески начала.

11. (нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) "Превозвач" е физическо или юридическо лице, което съгласно националното си законодателство има право да извършва превоз по суша, по въздух или по вода с транспортно средство, предназначено за осъществяване на такава дейност.

12. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Търговски посредник" е частна административна агенция, транспортно дружество или туристическа агенция (туроператор или краен продавач).

§ 2. За издаване на визи, разрешения за пребиваване и други документи по този закон се събират такси, определени с акт на Министерския съвет.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Този закон отменя [Закона за пребиваване на чужденците в Република България](#) (обн., ДВ, бр. 93 от 1972 г.; изм. и доп., бр. 36 от 1979 г., бр. 17 от 1987 г., бр. 26 от 1988 г., бр. 53 от 1989 г., бр. 27 от 1994 г., бр. 120 от 1997 г., бр. 11 и 93 от 1998 г.).

§ 4. В [чл. 9, ал. 2](#) от Закона за чуждестранните инвестиции (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.; изм., бр. 29 от 1998 г.) след думите "министъра на вътрешните работи" се добавя "или от упълномощени от него длъжностни лица".

§ 5. Министерският съвет издава правилник за прилагането на този закон.

§ 6. Изпълнението на закона се възлага на министъра на външните работи, на министъра на вътрешните работи и на министъра на труда и социалната политика.

Законът е приет от XXXVIII Народно събрание на 11 ноември 1998 г. и на 15 декември 1998 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 70 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2005 Г.)

§ 38. В едногодишен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет приема и министърът на здравеопазването издава нормативните актове по прилагането му.

§ 39. До влизането в сила на актовете по [§ 38](#) издадените нормативни актове по прилагането на отменения Закон за народното здраве се прилагат, доколкото не противоречат на този закон.

§ 40. Изпълнението на закона се възлага на министъра на здравеопазването.

§ 41. Законът влиза в сила от 1 януари 2005 г., с изключение на [чл. 53, ал. 3](#), която влиза в сила от 1 януари 2006 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 63 ОТ 2005 Г.)

§ 6. [Параграф 1](#), [§ 2, т. 1](#) и [§ 4](#) влизат в сила от 1 януари 2006 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 139. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, [§ 2, т. 1](#) и [§ 2, т. 2](#) - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", [§ 9, т. 1 и 2](#), [§ 11, т. 1 и 2](#), [§ 15](#), [§ 44, т. 1 и 2](#), [§ 51, т. 1](#), [§ 53, т. 1](#), [§ 61, т. 1](#), [§ 66, т. 3](#), [§ 76, т. 1 - 3](#), [§ 78](#), [§ 79](#), [§ 83, т. 1](#), [§ 84, т. 1 и 2](#), [§ 89, т. 1 - 4](#), [§ 101, т. 1](#), [§ 102, т. 1](#), [§ 107](#), [§ 117, т. 1 и 2](#), [§ 125](#), [§ 128, т. 1 и 2](#), [§ 132, т. 2](#) и [§ 136, т. 1](#), както и [§ 34](#), [§ 35, т. 2](#), [§ 43, т. 2](#), [§ 62, т. 1](#), [§ 66, т. 2 и 4](#), [§ 97, т. 2](#) и [§ 125, т. 1](#) - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите

"Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

2. [параграф 120](#), който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. [параграф 3](#), който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА
СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2006 Г.)

§ 14. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. Навсякъде думите "граничен паспортен контрол" се заменят с "граничен паспортно-визов контрол".

.....

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 29 ОТ 2007 Г.)

§ 40. Този закон въвежда изискванията на Директива 2003/110/ЕО на Съвета за помощ в случаите на транзит за целите на извеждане извън територията на страната по въздух, Директива 2003/109/ЕО на Съвета относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни, Директива 2003/86/ЕО на Съвета за правото на събиране на семейството, Директива 2001/51/ЕО на Съвета за допълнение на разпоредбите на чл. 26 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение от 14 юни 1985 г., Директива 2001/40/ЕО на Съвета за взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 63 ОТ 2007 Г.)

§ 4. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 2004/82/ЕО на Съвета относно задължението на превозвачите да съобщават данни за пътниците и на

Директива 2005/71/ЕО на Съвета относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ "НАЦИОНАЛНА
СИГУРНОСТ"**

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 44. [Законът](#) влиза в сила от 1 януари 2008 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ
КВАЛИФИКАЦИИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 08.02.2008 Г.)

§ 16. [Законът](#) влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-
ОСИГУРИТЕЛНИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 12 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.05.2009 Г., ДОП. - ДВ, БР. 32 ОТ 2009 Г.)

§ 68. (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2009 г.) Законът влиза в сила от 1 май 2009 г., с изключение на [§ 65](#), [66](#) и [67](#), които влизат в сила от датата на обнародването на закона в "Държавен вестник" и [§ 2 - 10](#), [§ 12, т. 1 и 2](#) - относно ал. 3, [§ 13 - 22](#), [§ 24 - 35](#), [§ 36, ал. 1 - 4](#), [§ 37 - 51](#), [§ 52](#), т. 1 - 3, т. 4, буква "а", т. 7, буква "е" - относно ал. 10 и 11, т. 8, буква "а", т. 9 и 12 и [§ 53 - 64](#), които влизат в сила от 1 януари 2010 г.

**Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2009 Г.)

§ 16. Този закон въвежда изискванията на Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти

и процедури, приложими в държавите членки, за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ, L 348/98 от 24 декември 2008 г.).

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2009 Г.)

§ 17. Висящите административни производства за издаване на разрешение за постоянно пребиваване на основание [чл. 25, ал. 1, т. 6, 7 и 8](#) и членовете на семействата им по смисъла на [§ 1, т. 1](#) от допълнителните разпоредби се довършват при условията на този закон.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 15.09.2009 Г.)

§ 48. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на [§ 1](#), който влиза в сила от 15 септември 2009 г., и [§ 47](#), който влиза в сила от 1 октомври 2009 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 93 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 25.12.2009 Г.)

§ 100. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на [§ 1, 2, 21, 36, 39, 41, 44, 45, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 62, 63, 64, 65, 70 и 91](#), които влизат в сила от деня на обнародването му.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ОРЪЖИЯТА, БОЕПРИПАСИТЕ, ВЗРИВНИТЕ
ВЕЩЕСТВА И ПИРОТЕХНИЧЕСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 73 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 17.09.2010 Г.)

§ 32. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. [член 15](#), [16](#), [чл. 17](#), [ал. 3](#), [чл. 29](#), [ал. 1 - 3](#), [чл. 30](#), [33](#), [34](#), [44](#), [72](#), [107](#), [110](#), [чл. 121](#), [ал. 2](#), [т. 10](#), [чл. 130](#), [чл. 145](#), [ал. 1](#), [т. 5](#), [чл. 162](#), [163](#), [164](#), [чл. 166](#), [ал. 2 и 4](#), [чл. 169](#) и [чл. 214](#), [ал. 5](#), които влизат в сила от 5 април 2012 г.;

2. [член 94](#), [ал. 1](#), която влиза в сила от 1 март 2011 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 9 ОТ 2011 Г.)

§ 49. (1) Висящите производства по издаване на разрешение за пребиваване се довършват по досегашния ред.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон се прекратява действието на принудителните административни мерки, приложени със заповеди на основание отменената ал. 2 на [чл. 43](#).

(3) Висящите производства по [чл. 46а](#) се довършват по досегашния ред.

.....

§ 65. [Параграф 8](#), [т. 1](#), [буква "д"](#) (относно [чл. 10](#), [ал. 1](#), [т. 19](#)) и [т. 3](#), [§ 21](#), [т. 3](#) (относно [чл. 26](#), [ал. 6](#)), [§ 38](#), [т. 2](#), [§ 43](#) и [§ 51](#), [т. 4 и 5](#) се прилагат след влизането в сила на решение на Съвета на Европейския съюз за пълното прилагане от Република България на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген.

§ 66. [Параграф 18](#) относно [чл. 24е](#), [ал. 3](#), изречение второ, [§ 35](#), [§ 38](#), [т. 1](#), [буква "е"](#) относно [чл. 40](#), [ал. 1](#), [т. 11 и 12](#) и [§ 50](#), [т. 1](#) (относно [т. 1а](#), изречение второ) и [т. 2](#) (относно [т. 7 и 8](#)) влизат в сила от 1 юни 2011 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

(ОБН. - ДВ, БР. 43 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 15.06.2011 Г.)

§ 21. Законът влиза в сила от 15 юни 2011 г. с изключение на [§ 5](#), който влиза в сила от 1 юли 2011 г., и [§ 16](#), който влиза в сила от 1 януари 2011 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 44 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2012 Г.)

§ 54. (1) Създадената с този закон Главна дирекция "Национална полиция" е правопреемник на активите, пасивите, правата и задълженията на Главна дирекция "Криминална полиция" и на Главна дирекция "Охранителна полиция".

(2) Процесуалното представителство по висящи спорове на Главна дирекция "Криминална полиция" и Главна дирекция "Охранителна полиция" се осъществява от директора на Главна дирекция "Национална полиция".

§ 55. С влизането в сила на този закон заварените служебни и трудови правоотношения на държавните служители и лицата, работещи по трудово правоотношение в Главна дирекция "Криминална полиция" и в Главна дирекция "Охранителна полиция", се преобразуват съответно в служебни и трудови правоотношения на държавни служители и на лица, работещи по трудово правоотношение в Главна дирекция "Национална полиция".

§ 56. Издадените подзаконовни нормативни актове преди влизането в сила на този закон се прилагат до издаването на съответните нови актове, доколкото не му противоречат.

§ 57. Стажът, придобит по [Закона за държавния служител](#) и по [Кодекса на труда](#) от служителите по [§ 64](#) от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 93 от 2009 г.), се зачита за работа при един и същ работодател, съответно орган по назначаване.

.....

§ 70. [Законът](#) влиза в сила от 1 юли 2012 г.

Релевантни актове от Европейското законодателство

[ДИРЕКТИВА 1999/42/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА](#) от 7 юни 1999 година относно създаването на механизъм за признаване на придобита квалификация във връзка с професионалните дейности в приложното поле на директивите за либерализация и преходни мерки и относно допълването на общата система за признаване на придобита квалификация

[ДИРЕКТИВА 95/46/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА](#) от 24 октомври 1995 година относно защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни

[ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 93/96/ЕИО](#) от 29 октомври 1993 година относно правото на пребиваване на студентите

[ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 90/365/ЕИО](#) от 28 юни 1990 година относно правото на пребиваване на наемните работници и на лицата на свободна практика, които са преустановили професионалната си дейност

[ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 90/364/ЕИО](#) от 28 юни 1990 година относно правото на пребиваване

[ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 73/148/ЕИО](#) от 21 май 1973 година относно премахването на ограниченията за придвижване и пребиваване на гражданите на държавите-членки в рамките на Общността по отношение на установяването и предоставянето на услуги

[ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 72/194/ЕИО](#) от 18 май 1972 година за включване на работниците, упражняващи правото да останат на територията на държава-членка, след като са били наети на работа в тази държава, в обхвата на директивата от 25 февруари 1964 г. относно координиране на специалните мерки, свързани с движението и пребиваването на чуждестранни граждани, основани на съображения във връзка с общественения ред, обществената сигурност и общественото здраве

[ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 68/390/ЕИО](#) от 15 октомври 1968 година относно премахването на ограниченията на движението и пребиваването на територията на Общността на работници от държавите-членки и техните семейства

[ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 64/221/ЕИО](#) от 25 февруари 1964 година за координиране на специалните мерки относно движението и пребиваването на чуждестранни граждани, основани на съображения във връзка с общественения ред, обществената сигурност и общественото здраве

[ДИРЕКТИВА](#) за свободния достъп до квалифицираните професии в областта на ядрената енергетика

[РЕГЛАМЕНТ № 1612/68/ЕИО НА СЪВЕТА](#) от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността

[РЕГЛАМЕНТ \(ЕО\) № 334/2002 НА СЪВЕТА](#) от 18 февруари 2002 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1683/95 относно определяне на единен формат за визи

[РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА \(ЕИО\) № 2434/92](#) от 27 юли 1992 година за изменение и допълнение на Част II от Регламент (ЕИО) № 1612/68 относно свободата на движение на работници в рамките на Общността

[РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА \(ЕС\) № 2317/95](#) от 25 септември 1995 година, определящ третите страни, чиито граждани трябва да притежават визи при преминаване на външните граници на страните-членки

[РЕГЛАМЕНТ \(ЕО\) № 1683/95 НА СЪВЕТА](#) от 29 май 1995 година относно определяне на единен формат за визи

[РЕГЛАМЕНТ \(ЕИО\) № 1251/70 НА КОМИСИЯТА](#) от 29 юни 1970 година относно правото на работници да останат на територията на държава-членка след като са били заети в същата държава

[РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА](#) от 3 декември 1998 година относно общи правила за попълване на единен образец на разрешение за пребиваване

[РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА](#) от 16 декември 1996 година относно наблюдението на прилагането на актове, приети от Съвета относно незаконната имиграция, рeадмисия, незаконната заетост на граждани на трети страни и сътрудничество при изпълнението на заповеди за експулсиране

[РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА](#) от 8 юни 1988 година относно установяване на предварителна процедура за съобщаване и консултации по миграционните политики по отношение на страни, които не са членки

[РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ](#) от 27 юни 1996 година относно принципите за издаване на шенгенски визи в съответствие с член 30, параграф 1, буква а) от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген

РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ от 15 декември 1997 година относно изпълнението на Съвместното действие, отнасящо се до единен формат за разрешения за постоянно пребиваване (SCH/Com-ex (97)34 rev.)

[РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ](#) от 14 декември 1993 година относно общите принципи за анулиране, отменяне или съкращаване на срока на валидност на единните визи (SCH/Com-ex (93)24)

[РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ](#) от 16 декември 1998 година за въвеждане на единен документ като доказателство за покана, издръжка и подслон (SCH/Com-ex (98) 57)

[РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ](#) от 21 ноември 1994 година за въвеждане на единни входни и изходни гранични печати (SCH/Com-ex (94)16 rev.)

[РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ](#) от 14 декември 1993 година относно продължаването на единната виза (SCH/Com) ex (93) 21)

[РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА](#) от 27 май 1999 година за подобряване на обмена на информация за борба срещу подправени пътни документи

[СЪВМЕСТНО ДЕЙСТВИЕ](#) от 3 декември 1998 година прието от Съвета на основание член К.3 от Договора за Европейски съюз относно създаването на Европейска система за архивиране на изображения (FADO)

СЪВМЕСТНО ДЕЙСТВИЕ от 16 декември 1996 година прието от Съвета въз основа на член К.3 от Договора за Европейския съюз, относно уеднакви формуляр за разрешение за пребиваване

[СЪВМЕСТНО ДЕЙСТВИЕ](#) от 4 март 1996 година прието от Съвета въз основа на член К.3 от Договора за Европейския съюз относно режима на транзитно преминаване през летищата